

**Проект насоки за тълкуване на ключови
разпоредби на Директива 2008/98/ЕО
относно отпадъците**

Съдържание

1	Определения.....	7
1.1	Определение за отпадъци	7
1.1.1	Предмет и предистория.....	7
1.1.2	Какво е определението за отпадъци в РДО и какво се е променило?.....	7
1.1.3	Каква е връзката между определението за отпадък и Списъка на отпадъците?	11
1.2	Понятие за „страничен продукт”	12
1.2.1	Предмет и предистория.....	12
1.2.2	Дали въпросният материал е производствен остатък или продукт?	12
1.2.3	Условия, при които производственият остатък е страничен продукт, а не отпадък	12
1.2.4	Какво означава “по-нататъшната употреба е ясно определена”?.....	13
1.2.5	Какво означава “могат да се използват пряко без по-нататъшна обработка, различна от обичайната промишлена практика”?.....	14
1.2.6	Какво означава „произведени като неразделна част от производствен процес”?	16
1.2.7	Какво означава “по-нататъшната употреба е законна “?	17
1.2.8	Как се определя дали един материал е „страничен продукт” или не?.....	18
1.2.9	Разработване на критерии на ниво ЕС за страничен продукт.....	19
1.2.10	Каква е връзката между постигането на статут на „страничен продукт” и Регламента относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH)?	19
1.3	Понятие за “Край на отпадъка”	19
1.3.1	Предмет и предистория.....	19
1.3.2	Как се постига статут „край на отпадъка”?.....	19
1.3.3	Как могат да се зададат критерии за „край на отпадъка”?	20
1.3.4	Практически пример: КНО за железен и стоманен скрап.....	21
1.3.5	На какъв етап по веригата се постига и проявява статут на „край на отпадък”?.....	21
1.3.6	Как приложението на критериите за „край на отпадъка ” ще се отрази върху целите за рециклиране?.....	22
1.3.7	Означава ли понятието „край на отпадъка”, че съоръженията за преработка вече няма да се считат за съоръжения за рециклиране?	22
1.3.8	Как ще се отрази приложението на критериите за „край на отпадъка” върху внасяните материали?.....	22
1.3.9	Каква е връзката между приложението на критериите за „край на отпадъка” и Регламента REACH?	22

1.4	Определения на възможностите за предотвратяване и управление на отпадъците	23
1.4.1	Предмет и предистория	23
1.4.2	Какво означава „предотвратяване на отпадъци“?	23
1.4.3	Какво означава „повторна употреба “?	25
1.4.4	Какво означава „оползотворяване“?	25
1.4.5	Какво е „подготовка за повторна употреба“?	26
1.4.6	Какво означава „рециклиране“?	26
1.4.7	Какво означава „друго оползотворяване“?	27
1.4.8	Какво означава „обезвреждане“?	28
1.5	Определения, свързани със събирането на отпадъци	29
1.5.1	Какво означава „събиране“ и „разделно събиране“?	29
1.5.2	Какви са различните видове съхраняване, които РДО различава?	29
1.5.3	За кои дейности по съхраняване са необходими разрешения съгласно Директива 2008/98/ЕО?	30
1.5.4	За кои дейности по събиране съгласно Директивата се изисква регистрация?	31
2	Изключения от обхвата	32
2.1	Предистория на изключенията, видове изключения съгласно РДО	32
2.2	Безусловни изключения за земя (in situ), неизкопана замърсена почва и сгради (Чл. 2, параграф 1, буква б) от РДО)	33
2.2.1	Предмет и предистория	33
2.2.2	Как следва да се разбира термина „замърсена почва“?	33
2.2.3	Примери за изключения съгласно тази разпоредба	33
2.3	Безусловно изключение за изкопана земя и други материали в естествено състояние (Чл. 2, параграф 1) буква в) от РДО)	34
2.3.1	Предмет и предистория	34
2.3.2	Какво означава „незамърсена почва“?	34
2.3.3	Примери за сигурната употреба на материал по смисъла на Член 2, параграф 1, буква в) от РДО	34
2.3.4	Какво означава „на строителната площадка“?	35
2.4	Безусловно изключване за материали от селското и горското стопанство (Чл. 2(1) буква е) от РДО)	35
2.4.1	Предмет и предистория	35
2.4.2	Фекална материя и връзка с изключението относно странични животински продукти (СЖП) съгласно Член 2, параграф 2, буква б) от РДО	35
2.4.3	Слама и други „естествени неопасни“ материали	36

2.4.4	Процеси, които не увреждат околната среда и не застрашават човешкото здраве	36
2.5	Изключение относно странични животински продукти (СЖП) (Член 2, параграф 2, буква б) от РДО)	36
2.5.1	Предмет и предистория	36
2.5.2	Основен подход и контра изключение относно СЖП, предназначени за третиране като отпадък	37
2.5.3	Пример с кухненските отпадъци	37
2.5.4	Изключено ли е от обхвата на РДО изгарянето на СЖП като гориво?	38
2.6	Изключение за седиментите (Член 2, параграф 3, от РДО)	39
2.6.1	Предмет и предистория	39
2.6.2	Изисквания спрямо седиментите	39
3	Йерархия на отпадъците	40
3.1	Какъв е ефектът на новата йерархия на отпадъците и какво се е променило в сравнение с предишната йерархия?	40
3.2	Как съображенията, свързани с жизнения цикъл на продуктите са свързани с йерархията на отпадъците?	41
3.3	Правно задължителна ли е йерархията на отпадъците за Държавите-членки и при какви условия се позволяват отклонения от йерархията?	41
3.4	Кой трябва да спазва принципите за йерархия на отпадъците?	45
3.5	Каква е връзката между съображенията, свързани с жизнения цикъл и оценката на жизнения цикъл?	46
3.6	Как методологията за жизнения цикъл може да се прилага при взимането на решения за управление на отпадъците?	46
4	Разделно събиране	48
4.1	Какво следва да се разбира под „разделно събиране“ съгласно РДО?	48
4.2	Каква е основната логика на разделното събиране?	48
4.3	За кои категории разделно събиране се отнася РДО и кои са засегнатите лица?	48
4.3.1	Общо задължение за насърчаване на разделното събиране за улесняване на оползотворяването	49
4.3.2	Общо задължение за въвеждане на разделното събиране за улесняване на рециклирането	50
4.3.3	Задължение за въвеждане на разделно събиране на хартия, метал, пластмаса, стъкло за улесняване на рециклирането на тези потоци от отпадъци	50
4.3.4	Възможност за смесено разделно събиране	50
4.3.5	Задължение за въвеждане на разделно събиране на отработените масла и насърчаване на разделно събиране на биологичните отпадъци	51
4.4	Какво означава „осъществимо от техническа, екологична и икономическа гледна точка“ в Членове 10 и 11 от РДО?	52

5	Забрана за смесване	53
5.1	Предмет и предистория; общ подход на РДО спрямо забраната за смесване на отпадъци.....	53
5.2	Как следва да се разбира ключовият термин „смесване“ и каква е връзката с термините „прегрупиране“ и „разреждане“ от РДО?.....	54
5.3	Кои случаи на смесване на опасни отпадъци са обхванати в забраната за смесване?	55
5.4	Как следва да се разбира терминът <i>“различни категории опасни отпадъци”</i> съгласно Член 18, параграф 1,?	55
5.5	Какви са условията, при които смесването на опасни отпадъци, попадащо под забраната съгласно Член 18, параграф 1, от РДО може да бъде позволено?	56
5.6	Какви са последиците на изискването съгласно Член 18(2) буква а) дейностите по смесване да се извършват от организация или предприятие, което е получило разрешение в съответствие с член 23?.....	57
5.7	Кои критерии се засягат в Член 18(2) буква б) от РДО , гласящ че <i>“разпоредбите на член 13 са изпълнени и не се увеличава вредното въздействие на управлението на отпадъците върху човешкото здраве и околната среда”</i> ?	57
5.8	Как да преценим кои са най-добрите налични техники за смесване на отпадъците съгласно Член 18(2) буква в) от РДО?	58
5.8.1	Референтни документи относно индустриите, занимаващи се с третиране на отпадъци.....	58
5.8.2	Референтни документи относно изгарянето на отпадъци	59
	Приложение 1: Цитирани правни документи.....	61
	Приложение 2: Цитирана съдебна практика на СЕС.....	64

Настоящият документ представлява насоки без правно обвързваща сила към Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно отпадъците и за отмяна на определени директиви (ОJ L 312, 22.11.2008 г., стр. 3), известна като Рамкова директива за отпадъците или РДО. За улеснение в този документ, когато става дума за Директива 2008/98/ЕО е използвано съкращението „РДО“.

За основа е прието действащото европейско законодателство към момента, на съставяне на настоящия документ. Приложение 1 представлява справка за датата на приемане на всички цитирани правни актове, източника от Официалния вестник (ОJ) на ЕС и линк към съответните препратки в уебсайта на EurLex. Моля забележете, че е възможно правните актове да са били изменени или отменени от тогава. Съответната информация може да бъде намерена в препратките към актовете в EurLex в раздел „Връзки между документите“; консолидираните версии на актовете могат да бъдат намерени на http://eur-lex.europa.eu/RECH_consolidated.do

Съдът на Европейския съюз в документа навсякъде е наричан СЕС, дори и ако решението е било постановено преди промяната на официалното му наименование. Приложение 2 съдържа справка за датата, номера на делото и линк към съответната препратка в уебсайта на EurLex. Моля обърнете внимание, че допълнителна информация по делата може да бъде намерена на официалния уебсайт на СЕС <http://curia.europa.eu/>

1 Определения

1.1 Определение за отпадъци

1.1.1 Предмет и предистория

Определението за отпадъци е една от ключовите концепции на РДО (вж. Съображение 8 от РДО). То определя кои материали попадат в обхвата на Директивата. Понятието за отпадъци в РДО оказва значително влияние върху подхода на ЕС към управлението на отпадъците. Например, единствено трансграничното придвижване на отпадъци, както е определено в РДО попада под строгите процедурни изисквания на европейския Регламент (ЕО) № 1013/2006 относно превоза на отпадъци.

По изключение, определението е от изключителна важност, защото изяснява кои вещества или предмети не са отпадъци, въпреки че не покриват изискванията, съдържащи се в определението. Например, според Член 2, параграф 2, от Регламента относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH), REACH не се прилага спрямо отпадъците по смисъла на РДО.¹ Така отпадъците по смисъла на определението на РДО изрично и нарочно са изключени от изискванията на REACH.

1.1.2 Какво е определението за отпадъци в РДО и какво се е променило?

Новата РДО определя отпадък като *„всяко вещество или предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи“*.

Термините *„вещество“* и *„предмет“* не следва да се разбират от гледна точка на европейското законодателство в сферата на химикалите, а като самостоятелни термини на законодателството в сферата на отпадъците, които следва да се разбират в широк смисъл, пояснявайки, че понятието за отпадъка не се ограничава до формата на предмета.

Самото определение за отпадък не е променено в сравнение с предишното законодателство (Директива 2006/12/ЕО). Досега СЕС е изяснявал и тълкувал няколко пъти в съдебната практика понятието за отпадък, по отношение на термина *„отпадък“*. (вж направените референции по-долу в тази глава) и тълкуването е напълно приложимо спрямо новото законодателство. Но законодателят е подсилил определението за отпадък в две ключови области като е въвел изисквания,

- при които условия страничните продукти (използваема продукция) не подлежат на управлението на отпадъците (вж. глава 1.2 по-долу) и
- при които условия, материал, добит от отпадък престава да бъде отпадък (критерий „край на отпадъка“, вж. глава 1.3 по-долу.)

¹ В Регламента REACH отпадъците се споменават в смисъла по Директива 2006/12/ЕО. Съгласно Член 41 и Приложение V на РДО, такова споменаване следва да се разбира като споменаване в РДО.

И двете концепции „страничен продукт“ и „край на отпадъка“ въвеждат разлика между отпадък и неотпадъчен продукт.

1.1.2.1 Ключовият термин „освобождавам“

Ключовият термин в определението за отпадък е „освобождавам“, използван в три различни варианта („всяко вещество или предмет (1) от който притежателят се освобождава или (2) възнамерява да се освободи или (3) е длъжен да се освободи“), без да се дава определение или обяснение за точното им разбиране.

Първият вариант описва действие или дейност на притежателя на веществото или предмета, вторият описва намерението на притежателя, а третият описва правно задължения (вж. примерите по-долу). Тези три варианта не винаги могат да бъдат разграничени лесно. Що се касае до втория вариант (възнамерява да се освободи), моля обърнете внимание, че СЕС е признал, че намерението на притежателя следва да се извежда от неговите/нейните действия с оглед на целите на РДО и имайки предвид факторите, изтъкнати от Съда.

Моля обърнете внимание, че всеки от трите варианта е свързан с поведението на притежателя, а не с качествата на веществото или предмета. Следователно, потенциалът на един материал да замърсява, или липсата на такъв потенциал не е от значение за това дали той е отпадък или не.²

В редица ежедневни ситуации е лесно да определим действията и дейностите на притежателя като една от трите алтернативи на „да се освободи“ и по този начин да определим едно вещество или предмет като отпадък. Например, ние се освобождаваме от нещо, изхвърлено в коша за отпадъци и така го приемаме за отпадък. От друга страна в редица случаи и при множество обстоятелства съществува неяснота.

СЕС е признал необходимостта от гъвкавост при възприемането на индивидуален подход към всеки един случай, както и необходимост за отчитане на всички свързани специфични фактически обстоятелства. Освен това, Съдът поддържа, че с оглед на преследваните от РДО цели, определението за отпадъци не може да се тълкува ограничително.³

СЕС е предложил следните пояснения по отношение на понятието за освобождаване:

- Освобождаването се отнася както за оползотворяване, така и за обезвреждане. Следва да се отбележи, че това не означава, че всяко вещество, което е подложено на процедура на оползотворяване/обезвреждане, както е изброено в Приложенията към РДО е отпадък сам по себе си, а може да се разглежда като доказателство за това, че е отпадък⁴;
- Освобождаването може да включва положителна, неутрална или отрицателна търговска стойност. Не се прави разлика на база на това дали веществото/ предмета може да се търгува на

² Решение от 2002 г., по дело Комисията/Palin Granit Oy C-9/00 , Recueil, точка 50.

³ Решение по съединени дела от 2000 г. Комисията/ARCO C-418/97 и C-419/97 , Recueil, точки 36 и следващите; по дело от 2007г. Комисията/Thames Water C-252/05 ,Сборник, точка 28; Решение по дело от 2008 г. Комисията/Commune de Mesquer C-188/07 ,Сборник, точки 39 и 44.

⁴ Решение от 2000 г. по съединени дела Комисията/ARCO C-418/97 и C-419/97 , Recueil, точка 51; Решение от 2002г. по дело Комисията/Palin Granit Oy C-9/00, Recueil, точка 27.

пазара или не⁵;

- Освобождаването може да бъде умишлено/нарочно от страна на притежателя или неумишлено/неволно/случайно⁶ или дори може да настъпи със или без знанието на притежателя⁷;
- Мястото на съхранение на материала не касае това дали той е отпадък или не⁸

1.1.2.2 Практически примери за трите варианта на „освобождаване“

Освобождаване

- Изхвърлен в кошче за боклук предмет.
- Компания предава материали на събирач на отпадъци.
- Лице изхвърля дрехи в контейнер за дрехи на обществено място за събиране на отпадъци. Те се смятат за отпадък, тъй като лицето се освобождава от дрехите.

Намерение да се освободи

- В програмата за извеждане от експлоатация в случай на бъдещо прекратяване на дейността, една компания посочва, че ще изпрати за подходящо обезвреждане или оползотворяване всички запаси на суровини, които не могат да бъдат върнати.
- Притежател на камък, изостанал след изваждането му от каменоломната, който е съхраняван за неопределен период от време в очакване да влезе в употреба, възнамерява да се освободи от него”.⁹

Задължение да се освободи

- Всяко масло, съдържащо ПХБ над 50 ppm трябва да бъде обезвредено в съответствие с изискването на Директива 96/59/ЕО за обезвреждането на ПХБ/ПХТ и следователно се счита за отпадък;
- Запаси от пестициди, които са забранени за употреба, трябва да бъдат обезвредени и следователно да се управляват като отпадъци.

⁵ Решение от 1997г. по съединени дела Комисията/Vessoso и Zanetti C-206/88 и C-207/88 , Recueil, точка 9.

⁶ Решение от 2007г. по дело Комисията/Thames Water C-252/05, Recueil, точка 28.

⁷ Решение от 2004г. по дело Комисията/van de Walle C-1/03, Recueil точки 46 и следващите.

Решение от 2002г. по дело Комисията/Palin Granit Oy C-9/00, Recueil, точка 28/29.

⁹ Решение от 2002г. по дело Комисията/Palin Granit Oy C-9/00, Recueil , точка 39.

1.1.2.3 *Практически примери за отпадъци и неотпадъчни продукти*

Следващите примери се отнасят за вещества/предмети, които не са отпадъци:

Пример 1 – Дрехи, от които човек не се нуждае повече, се занасят в пункт за дарения с намерението, че те ще продължат да бъдат използвани за първоначалните си цели. Пример за обратното: Торба със смесени дрехи, отнесена на обществено място за събиране на отпадъци. Счита се, че сте се освободили от тях, защото само част от събраните дрехи ще бъдат повторно използвани, но не се знае точно коя част.

Пример 2 – Не се счита като освобождаване дейността по събиране, почистване и презареждане от производителя на бутилки за многократна употреба.

1.1.2.4 *Следва ли петролните разливи в моретата да се считат за отпадък?*

Въпросът дали петролните разливи в моретата следва да се считат за отпадък бе повдигнат по повод на вредите, причинени от големия петролен разлив на територията на Commune de Mesquer (Brittany) след потъването на танкера „Ерика“ на 12 декември 1999 г. Този въпрос отново стана актуален за ЕС в контекста на инцидента по време на петролни сондажи в Мексиканския залив в началото на 2010 г.

С решението си C-188/07 от 24 юни 2008 г. (Commune de Mesquer) СЕС постановява, че случайно изпуснатите въглеродороди в резултат на корабокрушения, смесени с вода и утайки и носещи се по протежение на бреговата ивица на Държава-членка до тяхното достигане до бреговата ивица представляват отпадък по смисъла на Член (1)а от Директива 75/442, както е изменена, когато те не могат да се използват или търгуват на пазара без предварителна обработка.

Тълкувайки това решение става ясно, че случайно изпуснатите в морето въглеродороди, когато те не могат да се използват или търгуват на пазара без предварителна обработка, следва да се считат за отпадък. Това се отнася и до петролни разливи от сондажи. Следователно, тяхната понататъшна обработка, съхранение или преработка следва да е съгласно законодателството относно отпадъците. Според принципа „замърсителят плаща“, разходите за управлението на подобни отпадъци се поемат от първия производител на петрола или от настоящия или предишен притежател.

1.1.3 *Каква е връзката между определението за отпадък и Списъка на отпадъците?*

Член 7 от РДО пояснява, че единствено факта, че едно вещество или предмет фигурира в Решение 2000/532/ЕО относно Списък на отпадъците не означава, че във всички случаи това вещество или предмет е отпадък. Отпадък е единствено тогава, когато отговаря на определението да е „вещество или предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи“.

1.2 Понятие за „страничен продукт“

1.2.1 Предмет и предистория

Редица постановления на СЕС дават насоки за това кога един материал може да бъде считан за нещо, което някой желае да използва, а не като вещество или предмет, от който се освобождава. Новата РДО не променя тези правни условия по същество, а ги включва в Член 5, за да повиши правната сигурност и въвежда мандат на Комисията съгласно Член 5, параграф 2, като тя следва да определи техническите критерии за определени материали въз основа на тези правни условия.

За целите на тези Насоки са използвани следните пояснителни термини:

- Продукт – всички материали, които се създават умишлено в един производствен процес. В много случаи е възможно да се идентифицират един (или повече) „основни“ продукти, които съответстват на основния произведен материал(и)
- Производствен остатък – материал, който не е произведен умишлено в производствения процес и може да е отпадък, но може и да не е отпадък.

Производствен остатък, който отговаря на изискванията на Член 5 от РДО е страничен продукт, а не отпадък.

1.2.2 Дали въпросният материал е производствен остатък или продукт?

Производственият остатък е различен от крайния продукт, произвеждан пряко в производствения процес.¹⁰ В случаите, когато производството на въпросния материал е „в резултат на технически избор“, то той не може да бъде производствен остатък.¹¹

Следователно, първият въпрос, който следва да си зададем, когато определяме дали един материал е отпадък или не е: Производителят умишлено ли произвежда въпросния материал?

Ако производителят е могъл да произведе основния продукт, без да произвежда въпросния материал, но решава да го произведе, то това доказва, че въпросният материал е продукт, а не производствен остатък. Също така, една промяна на производствения процес, целяща да придаде на въпросния материал определени технически качества може да означава, че производството на въпросния материал е технически избор.

1.2.3 Условия, при които производственият остатък е страничен продукт, а не отпадък

Член 5(1) от РДО поставя следните четири изисквания, на които производствения остатък трябва да отговаря, за да бъде считан за страничен продукт:

¹⁰ Решение от 2002г. по дело Комисията/Palin Granit Oy C-9/00, Recueil, точка 32.

¹¹ Решение от 2004г. по дело Комисията/ Saetti C-235/02, Recueil, точка 45.

- а) по-нататъшната употреба на веществото или предмета е ясно определена;
- б) веществото или предметът могат да се използват пряко без по-нататъшна обработка, различна от обичайната промишлена практика;
- в) веществото или предметът са произведени като неразделна част от производствен процес; и
- г) по-нататъшната употреба е законна, т.е. веществото или предметът отговарят на всички съответни продуктови, екологични и свързани със защитата на човешкото здраве изисквания, съобразени с конкретната им употреба, и няма да доведат до цялостно вредно въздействие върху околната среда или човешкото здраве.

Следва да се отбележи, че тези условия са кумулативни и всичките четирите следва да са спазени. Произходът и значението на критериите са предмет на следващите части.

Също така следва да се отбележи, че за да се определи дали един материал е отпадък, то това трябва да бъде направено с оглед на всички обстоятелства, вземайки предвид целта на Директивата.

Тълкуването на условията е улеснено чрез обяснение на постановленията на СЕС, от които те са извлечени.

1.2.4 Какво означава “по-нататъшната употреба е ясно определена”?

„По-нататъшната употреба е ясно определена” означава, че материалът ще бъде използван със сигурност или използването му е гарантирано, а не просто, че има възможност той да бъде използван. Този критерий е включен, защото, ако по-нататъшната употреба не е ясно определена, то тогава съществува риск притежателят да се освободи от материала като отпадък.

В решението на СЕС по делото *Palin Granit*: *“притежателят на остатъчен камък от добив на камък, който се съхранява за неопределено време в очакване да влезе в употреба се освобождава или възнамерява да се освободи от остатъчния камък, който съответно следва да се определи като отпадък по смисъла на Директива 75/442”*.

В този случай е видно, че притежателят съхранява въпросния материал за неопределен период и по-нататъшната употреба не е ясно определена.

Обратното е видно в делото *AvestaPolarit*¹², в което решението заключава, че част от остатъчните скали от минни дейности могат да се определят като страничен продукт, когато притежателят ги използва за обратно засипване на мината, при предоставяне на гаранции за идентификацията и действителната употреба на остатъчните скали за тази цел. Друго дело, в което е засегната „ясно определената по-нататъшна употреба” е делото *Spanish Manure*¹³, в което е постановено, че е възможно едно вещество да не бъде считано за отпадък, ако е ясно, че ще бъде използвано за нуждите на икономически субекти, различни от тези, които са го произвели.

¹² Решение от 2003г. по дело Комисията/Avesta Polarit C-114/01, Recueil

¹³ Решение от 2005г. по дело Комисията/Обединено кралство Испания (Manure case) C-121/03, Recueil

Разбира се е почти невъзможно да се докаже предварително ясно определената по-нататъшна употреба. Но свидетелство за „по-нататъшната употреба е ясна“ може да бъде например:

- Съществуването на договори между притежателя на отпадък и последващия ползвател.
- Финансова изгода за притежателя на отпадък.
- Съществуването на стабилен пазар за тази по-нататъшна употреба.

(Моля обърнете внимание, че гореизброените критерии дават насоки на компетентните власти за това какво би могло да доказва, че критерия „по-нататъшната употреба е ясно *определена*“ е спазен; сами по себе си те *не* са допълнителни критерии). И в този случай следва да бъдат отчетени конкретните фактически обстоятелства.

Следното може да означава, че бъдещата употреба не е ясно определена:

- Не съществува пазар за материала;
- Материалът не може да бъде използван в сегашното си състояние;
- Само част от материала ще бъде използван, а производителят/притежателят ще се освободи от останалото (следва да бъде първоначално считано като отпадък);
- Финансовата изгода за притежателя на отпадъка е незначителна в сравнение с разходите за обработка на отпадъка;
- Съхранението е за неопределен период от време.

1.2.5 Какво означава “могат да се използват пряко без по-нататъшна обработка, различна от обичайната промишлена практика”?

Ако един производствен остатък трябва да се обработва преди да може да се използва, това обикновено се счита като дейност по обработка на отпадък. Затова СЕС подчертава в решението си относно определението за отпадък, че производственият остатък може да се счита за страничен продукт единствено ако по-нататъшната му употреба е ясно определена без предварителна преработка¹⁴. От друга страна следва да се отчете, че първичните суровини също изискват някаква обработка преди да бъдат използвани в производствения процес. Единствено техниките за обработка, които засягат качества на производствения остатък, типично свързани с отпадъците, като замърсяване на материала със съставки, които са опасни или безполезни, няма да го класифицират като неотпадъчен продукт. Обработка, която представлява нормална индустриална практика, напр. промяна на размерите и формата чрез механична обработка, не пречи производствения остатък да бъде считан за страничен продукт. Но обработка, при която остатъка се отделя от безполезните компоненти или опасните съставки обикновено се счита за третиране на отпадъци. Това е с цел да гарантира, че операции, които могат да

¹⁴ Решение от 2007 г., по дело Комисията/Италия С-194/05, Сборник, точка 39.

изложат на риск околната среда и здравето на хората се наблюдават съгласно законодателството за третиране на отпадъците в съответствие с принципа за предпазни мерки.

Съгласно решението на СЕС по делото *Palin Granit*, в случай че остатъчния камък се използва за алтернативни цели, но преди това се налага предварителна преработка, то камъка се класифицира като отпадък. От друга страна, в случая, когато остатъчния камък се използва пряко за засипване на мината, той не се счита за отпадък.

Що се отнася до производствените остатъци, в решението на СЕС по делото *Niselli*¹⁵ се заключава, че „отпадък“ не следва да се разбира като изключващ

“всички производствени остатъци, които могат да бъдат използвани или се използват повторно в производствения цикъл, независимо дали преди или след обработка и без да вредят на околната среда или след като са претърпели предварителна обработка, но без това да изисква дейност по оползотворяване съгласно РДО.”

Най-важният аспект за отговарянето на критерия да *“могат да се използват пряко без по-нататъшна обработка, различна от обичайната промишлена практика”* е да се определи какво е „обичайна промишлена практика“. Компетентните власти биха могли да отчетат следното:

- Обичайната промишлена практика може да обхваща дейности като измиване, изсушаване, пречистване, смесване, добавяне на материали, необходими за по-нататъшната употреба; изменение на качествата, необходими за по-нататъшната употреба; контролиране на качеството.
- Може да се отчете степента на годност на материала за по-нататъшна употреба.
- Някои от тези дейности могат да бъдат извършени на мястото на производство, други – при следващия потребител, други – от посредници, до толкова до колкото те също отговарят на критерия да *“могат да се използват пряко без по-нататъшна обработка, различна от обичайната промишлена практика”*.
- Не следва да се прави заключение, когато една дейност е „обичайна промишлена практика“ за производство на даден продукт (напр. натрошаване и пресяване на прясно добит материал за агрегати), но също така често се използва като дейност за оползотворяване на отпадъците съгласно Приложение II от РДО. Това касае редица дейности като измиване, пречистване и др.

Поле 1: Примери за отпадъци и неотпадъчни материали: шлаки и прах от производството на желязо и стомана¹⁶

Високопещната шлака се произвежда наред с горещото желязо в доменни пещи. Производственият

¹⁵ Решение от 2004 г., по дело Комисията/ Niselli C-457/02, Сборник

¹⁶ Примерът е взиман от Писмо до Съвета и Европейския парламент относно Тълкувателно писмо относно отпадъците и страничните продукти на Европейската комисия (2007г.).

процес на желязото се адаптира така, че шлаката да притежава необходимите технически качества. Още в началото на производствения процес се прави се технически избор, чрез който се определя вида на произвежданата шлака. Освен това, употребата на шлаката е ясно определена ако има ясно определени крайни потребители и ако може да се докаже търсенето за нея. Високопещната шлака може да бъде използвана пряко в края на производствения процес, без по-нататъшна преработка, която не е съставна част на производствения процес (като например натрошаване до получаване на желаната големина на частите). Следователно, този материал се счита, че не попада в обхвата на определението за отпадък.

Обратно, десулфуризираната шлака се произвежда поради необходимостта да се отстрани сярата преди преработката на желязото в стомана. Получената шлака, която е богата на сяра не може да се използва или да се рециклира в металургичния цикъл и затова обикновено се изхвърля на сметище. Друг пример е прахът, получаван в процеса на производство на стомана при пречистване на въздуха в завода. Той се улавя във филтри чрез процес на екстракция. Тези филтри могат да бъдат почистени и металното съдържание може да се върне в производствения цикъл чрез процес на рециклиране. И двата производствени остатъка следователно са отпадъци от момента на производство с извличане на металното съдържание от филтрите и престават да бъдат отпадъци след като се рециклират.

1.2.6 Какво означава „произведени като неразделна част от производствен процес“?

Съгласно решенията на СЕС условие за един страничен продукт е дали неговата *употреба* е неразделна част от процеса на *производство или употреба*.¹⁷ Формулировката на Член 5(1) буква в) от РДО задава тази предпоставка по малко по-различен начин като налага веществото или продуктът да „*е произведен*“ като неразделна част от производствения процес. От това може да се заключи, че процесът, при който се образува страничния продукт следва да бъде неразделна част от производствения процес. Следователно, материал, който е готов за по-нататъшна употреба чрез неразделна част от производствения процес може да се счита за страничен продукт. Ако един материал напусне мястото на завода, където този материал е произведен, с цел да претърпи последваща преработка, то може да се приеме, че тези дейности вече не са част от същия производствен процес.

Но следва да се има предвид Член 5(1) буква б) от РДО: последващи действия по обработка, които представляват обичайна промишлена практика не изключват класификацията на производствен остатък като страничен продукт, независимо къде се извършва тази обработка – на мястото, където е получен материала, в промишленото предприятие, използващо материала или на място при посредник.

Компетентните власти могат да отчетат следните аспекти при определяне дали в даден случай едно вещество или предмет „*е произведено като неразделна част от производствен процес*“:

- Какви са естеството и обхвата на дейностите, необходими за подготовката на материала за по-нататъшна употреба? Как са внедрени тези дейности в основния производствен процес?
- Предприетите дейности представляват ли част от „*обичайната промишлена практика*“ и „*неразделна част от производствения процес*“? Може да се вземе под внимание съответния референтен документ.

¹⁷ Решение от 2007 г., по дело Комисия/Италия С-194/05, Сборник, точки 38 и 46.

Необходимо е да се определи обхвата на производствения процес. Това не винаги е лесна задача, както е видно от примерите по-долу.

- Сероочистващите инсталации отстраняват сярата от пещните газове при изгарянето на горива със съдържание на сяра в електрическите централи, за да не позволят тези емисии да замърсяват въздуха и да предизвикват киселинни дъждове. Полученият в резултат на това материал, FGD гипс, се използва за същите цели, както и обикновения гипс, особено за производството на гипсокартон. Процесът се изменя и контролира така, че да се произведе FGD гипс с необходимите качества. Получаването на гипс от остатъците при почистването на пещните газове в електрическите централи може да се счита за неразделна част от производствения процес (производство на електричество).

1.2.7 Какво означава “по-нататъшната употреба е законна”?

Законната употреба на страничен продукт е повдигната в делото *AvestaPolarit*¹⁸, където остатъчната скална маса е класифицирана като страничен продукт, който притежателят използва **ЗАКОННО** за необходимото засипване на мината. В делото *Spanish Manure*, употребата на отточните води от животните попадат извън обхвата на класификацията за отпадък ако се използват като тор за почвата като част от **законната** практика за наторяване на ясно определени парцели.

Съгласно Член 5, параграф 1, буква г) от РДО по-нататъшната употреба е „законна”, т.е. веществото или предмета отговаря на всички приложими изисквания към продукта, опазването на околната среда и човешкото здраве при тази конкретна употреба и няма да има цялостно негативно влияние върху околната среда или човешкото здраве.

Спазването на приложимите изисквания към продукта, опазването на околната среда и човешкото здраве при дадена употреба може да бъде оценено сравнително лесно. Това може да бъде определено например чрез:

- Материал, който отговаря на техническите спецификации, приложими при по-нататъшната му употреба или предмет, който отговаря на продуктовете спецификации, приложими при по-нататъшната му употреба. Пример за това са спецификациите за чистотата на органичен разтворител, съответстващи на неговата употреба при производството му съгласно законодателството в сферата на храните и лекарствата.
- В случай че не съществуват приложими технически спецификации за материала, се счита за законно той да се използва, ако това не е изрично забранено.

Следващото показва кога по-нататъшната употреба не е законна:

- Материалът не отговаря на техническите спецификации или предмета не отговаря на продуктовете спецификации, необходими за употребата му. Пример за това са камъни или чакъл, които не отговарят на техническите спецификации за използване на такъв материал при изграждане на пътища.

¹⁸ Решение от 2003 г., по дело Комисията/Avesta Polarit C-114/01, Recueil

- Материалът е забранен за употреба или трябва да се оползотвори или обезвреди като отпадък чрез определени задължителни методи. Пример за това са трансформатори, съдържащи ПХБ над 50 ppm в маслото или отпадъци, съдържащи устойчиви органични замърсители, които следва да се обработват съгласно Член 7 от Регламент (ЕС) № 850/2004 относно устойчивите органични замърсители.

Съгласно Член 5, параграф 1, буква г) от РДО е необходима оценка, която да потвърди, че употребата на продуктивния остатък няма да окаже цялостно негативно въздействие върху околната среда и човешкото здраве. Следва да се вземе предвид, че употребата на първични суровини може да доведе до определени рискове за околната среда и човешкото здраве. От оценката може да се види дали при употребата и обработката на продуктивния остатък съгласно разпоредбите на законодателството в сферата на отпадъците ще се предотврати негативния ефект върху околната среда и човешкото здраве.

1.2.8 Как се определя дали един материал е „страничен продукт” или не?

Това, дали един материал е ‘страничен продукт’ или е ‘отпадък’ трябва да се прецени конкретно за всеки отделен случай от компетентните власти в Държавата–членка.

Следващата фигура изобразява схемата за вземане на решение при определянето дали един материал е страничен продукт:

Фигура 1: Схема при взимане на решение дали един материал е страничен продукт¹⁹

¹⁹ Извадка от Писмо до Съвета и Европейския парламент относно Тълкувателно писмо относно отпадъците и страничните продукти на Европейската комисия (2007г.).

1.2.9 Разработване на критерии на ниво ЕС за страничен продукт

Съгласно РДО Комисията има мандат да определи критериите за „страничен продукт“ за дадени вещества и предмети чрез процедура на комитология.

1.2.10 Каква е връзката между постигането на статут на „страничен продукт“ и законодателството REACH?

Предмет, който се счита за страничен продукт съгласно РДО по принцип попада в обхвата на Регламент № 1907/2006 на Съвета REACH, тъй като изключението на Член 2, параграф 2, от REACH се отнася единствено до „отпадъците“. Всички изисквания на REACH (напр. задължения за регистрация и уведомление) следва да се изпълняват, в случаите когато са приложими.

Следва да се отбележи, че Приложение V на Регламента на Съвета REACH 1907/2006 признава „страничните продукти“. Но този термин не се използва в същия смисъл, в който се използва в РДО.

1.3 Понятие за “край на отпадъка”

1.3.1 Предмет и предистория

РДО въвежда края на отпадъка като нова концепция, която пояснява при какви обстоятелства материалите, които вече отговарят на определението за отпадък и следователно попадат в обхвата на законодателството за управление на отпадъците, постигат статут, при който престават да са отпадъци. Такъв материал вече няма да се регулира от законодателството в сферата на отпадъците – напр. изискванията за разрешителни за отпадъци, изискванията за превоз на отпадъци и др; по същество материалът се превръща в продукт.

Понятието край на отпадъка (КНО) е включена в РДО, за да насърчи още повече рециклирането в ЕС, задавайки критерии за качеството на рециклируемите материали, като създаде правна сигурност и намали ненужната административна обремененост. Подходът, който РДО е приел е, че отпадъкът престава да бъде отпадък, когато е претърпял процес на оползотворяване, довел до появата на полезен и безопасен продукт, който може да се предлага на пазара в съответствие с критериите на ЕС или тези на държавно ниво в Държавата-членка.

1.3.2 Как се постига статут „край на отпадъка“?

Съгласно Член 6(1) буква а) до г) от РДО, отпадъчни материали, които са преминали през процес на оползотворяване престават да бъдат отпадъци, когато са спазени споменатите по-долу определени условия. Процес на оползотворяване може да бъде всяка дейност, попадаща в обхвата на Член 3(15) от РДО, т.е. всяка всяка дейност, която има като основен резултат използването на отпадъка за полезна цел чрез замяна на други материали или подготовката на отпадъка да изпълнява тази функция. Може да бъде изключително опростено единствено до проверка дали са изпълнени критериите за КНО (вж. Съображение 22 от РДО). Определените критерии, на които материала трябва да отговаря са:

а) веществото или предмета обичайно се употребява за специфични цели;

б) *за това вещество или предмет съществува пазар или търсене;*

- Тези две условия са свързани помежду си. Доказателство за спазването на тези два критерия може да бъде:
 - Съществуването на търговия между доставчика на материала и ползвателя.
 - Пазарната цена, която се плаща за материала и която може да бъде проверена.
 - Съществуването на спецификации или стандарти за търговия.

в) *веществото или предметът отговарят на техническите изисквания за специфичните цели, и са в съответствие със съществуващите закони и стандарти, приложими към продуктите;*

- Доказателство за спазването на този критерий може да бъде напр. спазването на приложими технически спецификации или технически стандарти, които се използват за първични материали за същите цели. Материалът трябва да бъде готов за крайна употреба и да няма нужда от повече стъпки, свързани с обработка на отпадъка. Можете да намерите още съображения в документа относно методологията за задаване на критерии за КНО на Съвместния изследователски център на Европейската комисия.²⁰

г) *употребата на веществото или предмета няма да доведе до цялостно вредно въздействие върху околната среда или човешкото здраве.*

- Доказателство за спазването на този критерий може да бъде направено при сравнение на употребата на материала съгласно съответното законодателство относно продукта и употребата му съгласно законодателството, свързано с отпадъците, включително специфични нормативни актове, като Регламента за превоз на отпадъци или специфичните изисквания на Директивата за изгаряне на отпадъци. Достатъчно ли е законодателството относно продукта, за да оказва контрол на влиянието върху околната среда и човешкото здраве? Ще доведе ли изваждането на материала от режима му като отпадък до повишаване на риска за околната среда или здравето?

Моля вижте споменатия документ на Съвместния изследователски център за допълнителни съображения. Чрез задаването на критерии за края на отпадъка властите трябва да осигурят високо ниво на защита на околната среда (вж. Съображение 22 от РДО). Изваждането на оползотворени материали от обхвата на законодателството в областта на отпадъците не трябва да намалява защитата на околната среда или здравето.

1.3.3 Как могат да се зададат критерии за „край на отпадъка“?

Член 6 от РДО изброява два случая, в които могат да се задават критерии за КНО:

- На ниво ЕС– критерии за КНО за определени материали могат да бъдат приети чрез процедурата

²⁰ Критерии за край на отпадъка, окончателен доклад (2008г.), Европейска комисия, достъпен на <http://susproc.jrc.ec.europa.eu/documents/Endofwastecriteriafinal.pdf>.

на комитология (Членове 6, параграф 1 и 2 от РДО), като следва да се отчетат поне два от следните потоци отпадъци: инертни материали, хартия, стъкло, метал, автомобилни гуми и текстил (Член 6, параграф 2 от РДО).

- На ниво Държава–членка- до толкова до колкото не са приети стандарти на ниво ЕС (Член (6)4 от РДО). Това може да се отнася до класове оползотворени материали или до решения за всеки отделен случай. Държавите-членки (това означава на което и да било ниво в Държавата-членка, което има задължение да разработва подобни критерии съгласно държавната административна структура) са обвързани и трябва изцяло да спазват съдебната практика на СЕС. Следва да се спазват изискванията за уведомление съгласно Директива 98/34/ЕО. Трябва да се даде уведомление за всеки проект на техническа регулация на Държава-членка относно критерии за край на отпадъка и той ще бъде проверен от Комисията по отношение спазването на Член 6(1) от РДО. Това де факто включва технически регулации като административни разпоредби или доброволни споразумения (за подробности вж. Член 1 от Директива 98/34/ЕО). Не е необходимо да се дава уведомление за решенията за всеки отделен случай, дори и те да се основават на общи административни разпоредби, за които уведомлението е задължително.

Щом на общностно ниво се зададат критерии за край на отпадъка, то те са задължителни за Държавите-членки. Ако са зададени в регламент на ЕС те също са задължителни за всички засегнати лица. Държавите-членки не могат да прилагат различни критерии за край на продукта за един и същ материал. Но тъй като РДО се базира на Член 175 от Договора, те могат да установяват „по-строги защитни мерки“.

1.3.4 Практически пример: Критерии за край на отпадъка за железен и стоманен скрап

На 31 март 2011г. бе приета Регламент на Съвета (ЕС) 333/2011, който съдържа критерии за КНО за железния и стоманен скрап. Документът влезе в сила през април 2011г. Той съдържа специфични изисквания по отношение на качеството на продукта, вложените материали, използваните процеси и техники, всичко това подкрепено с документация и контрол на качеството.

Регламентът задава критерии кога железния и стоманен скрап и алуминиевия скрап (включително скрап на алуминиеви сплави) престават да бъдат отпадък. Изискванията засягат както вложеното, така и изходящото от процеса на оползотворяване. Производителят или вносителят на отпадъка, който е престанал да бъде отпадък трябва да издаде сертификат за съответствие съгласно образеца, съдържащ се в Приложение III на Регламента.

1.3.5 На какъв етап по веригата се постига и проявява статут на „край на отпадък“?

Статут на КНО за материал, който отговаря на всички приложими критерии на ниво ЕС се постига в момента на прехвърлянето му на друго лице, при условие, че притежателят на материала, който го предлага на пазара за първи път като неотпадъчен материал предостави доказателство, че са изпълнени критериите за край на отпадъка. Трябва да се приложи система за управление на качеството, която да гарантира спазването на критериите и трябва да бъде издаден сертификат за съответствие с критериите за всяка пратка. На този етап материалът вече не е отпадък. Например, в Регламент (ЕС) № 333/2011 на Съвета относно критерии за КНО за метален скрап, прехвърлянето на собствеността от единия

притежател („производителя“ на материала) на друг притежател е правно основания за края на отпадъка.

Моля обърнете внимание, че производителят на материала, т.е. лицето, което първо прехвърля материала на друго лице като неотпадъчен продукт, носи отговорността да предостави доказателства, че са изпълнени критериите за КНО чрез сертификата за съответствие.

1.3.6 Как приложението на критериите за „край на отпадъка“ ще се отрази върху целите за рециклиране?

Съгласно Член 6(3) от РДО, статутът на край на отпадъка се разширява за целите на измерване на целите за рециклиране и оползотворяване съгласно определени Директиви за потоци отпадъци.

Оползотворен материал, който престава да бъде отпадък принципно трябва да се причислява към целите за оползотворяване, освен ако няма специфични изисквания съгласно Директивите, свързани с потоци от отпадъци, съгласно които се налага последващ контрол. Но това не засяга постигането на целите за рециклиране съгласно директивите, свързани с потоците от отпадъци, тъй като те обикновено се измерват в момента на генериране или събиране, както е видно от долния пример.

1.3.7 Означава ли понятието „край на отпадъка“, че съоръженията за преработка вече няма да се считат за съоръжения за рециклиране?

Съгласно определението на Член 3(17) от РДО, рециклирането представлява преработка от отпадък. Ако едно съоръжение за преработка (като напр. за стоманени изделия) получава единствено материали, които са сертифицирани като изпълняващи критериите за край на отпадъка, то дейността на това съоръжение не се състои в процеси на рециклиране или оползотворяване, а от производствени процеси за производство на продукти.

1.3.8 Как ще се отрази приложението на критериите за „край на отпадъка“ върху внасяните материали?

За внасяните в ЕС материали, за които се твърди, че имат статут на край на отпадъка, вносителят (т.е. първото лице в рамките на ЕС, което внася материала на територията на ЕС) трябва да докаже статута на КНО за всяка отделна пратка като издаде сертификат за съответствие.

1.3.9 Каква е връзката между приложението на критериите за „край на отпадъка“ и Регламента относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали REACH?

За всеки материал, който има статут на край на отпадък, производителят на този материал, т.е. лицето, което предлага материала на пазара за първи път след като материалът престава да бъде отпадък, трябва да гарантира, че материалът отговаря на всички приложими изисквания съгласно Регламент (ЕО) № 1907/2006 REACH и Регламент (ЕО) № 1272/2008 относно класифицирането, етикетирването и опаковането. Оползотворените вещества от отпадъка се изключват от задълженията за регистрацията съгласно Регламента REACH ако са спазени условията на Член 2(7) буква г) от Регламента REACH. Но

задължението да се предостави информация по веригата на доставка съгласно споменатия Регламент се прилага без ограничения. Допълнителна информация може да бъде намерена в документа за насоки, публикуван от Европейската агенция по химикалите (ЕЧА).²¹

1.4 Определения на възможностите за предотвратяване и управление на отпадъците

1.4.1 Предмет и предистория

Следващият раздел представя определения, свързани с йерархията на отпадъците. Следва да се подчертае, че ясните определения са от съществено значение за разликата между нивата в йерархията на отпадъците и че липсата на яснота води до по-слабо приложение на йерархията (вж. глава **Error! Reference source not found.** по-долу).

1.4.2 Какво означава „предотвратяване на отпадъци“?

„Предотвратяването“ на отпадъци е определено в Член 3(12) от РДО, както следва:

“Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- а) количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;*
- б) вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или*
- в) съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите”.*

Докато намаляването на количествата отпадъци се нарича количествено предотвратяване на отпадъци, то намаляването на съдържанието на вреди вещества в материалите и продуктите се нарича качествено предотвратяване на отпадъците.

Технически „предотвратяване“ не е мярка за управление на отпадъците, защото тя се отнася до веществата или предметите преди те да се превърнат в отпадък. Следователно, задълженията съгласно законодателството, свързано с управлението на отпадъците (разрешения и регистрация; контрол; изисквания за трансгранични превози) не се прилага.

Пример за мерки за предотвратяване на отпадъците са изложени в Приложение IV към РДО.

²¹ Европейска агенция по химикалите, Насоки относно отпадъци и оползотворени вещества, Вариант 2 (май 2010 г.): http://guidance.echa.europa.eu/docs/guidance_document/waste_recovered_en.pdf.

Таблица 1-1: Примери за мерки за предотвратяване на отпадъците

Примери за мерки за предотвратяване на отпадъците от Държавите-членки, определени в Приложение IV
<p>Разяснителни кампании за бизнеса: Онлайн информационни портали за производства с ефективно използване на ресурсите (включително енергийна ефективност), които се финансират от компетентните органи. Платформата засяга специфични производствени процеси и предоставя конкретни примери и научни анализи за спестяване на материали.</p>
<p>Доброволни споразумения с потребители/ производители/ бизнеса/ промишлеността: да се постигнат показателите и целите по отношение на ефективност на ресурсите, повторно използване на продуктите и др.</p>
<p>Системи за управление на околната среда (EMAS, ISO 14001), напр. въвеждане на регионални или национални програми за рекламиране на EMAS и насърчаване на публични и частни организации да подобрят цялостното си екологично представяне чрез повишаване на предотвратяването на отпадъци и подобряване на методологиите за ефективност на ресурсите</p>
<p>Икономически инструменти, които могат да бъдат осъществени чрез въвеждането на стимули, данъци, депозити и задължителни плащания. Това може да включва например въвеждането на данък върху CO₂ при опаковките.</p>
<p>Кампании за повишаване на знанията и информираността, насочени към широката общественост, които могат да са на местно, регионално и национално ниво и да са насочени към различни целеви групи с приоритет към потоците отпадъци на Държавата-членка (напр. хранителни отпадъци, текстилни отпадъци, отпадъци от строителство и разрушаване и др.)</p>
<p>Екологично етикетиране на продуктите, които щадят околната среда, напр. заради енергоефективното си производство, липса на опасни съставки и др.</p>
<p>Замяна на опасните съставки в продуктите с щадящи околната среда съставки за намаляване на степента на опасност на продуктите и отпадъците</p>
<p>Създаване на лизингови системи (напр. за автомобили, високотехнологично офис оборудване и др.)</p>
<p>Насърчаване на повторната употреба чрез създаване на центрове за повторна употреба, онлайн платформи за повторна употреба и мрежи за ремонт на домакински уреди; субсидии за магазини втора употреба</p>

1.4.3 Какво означава „повторна употреба“?

Член 3(13) от РДО дава следното определение за „повторна употреба“: *„Всяка дейност, посредством която продуктите или компонентите, които не са отпадъци, се използват отново за целта, за която са били предназначени“*. Повторната употреба е средство за предотвратяване на отпадъците; тя не е мярка за управление на отпадъка. Поради това повторната употреба е тясно свързана с определението за отпадък и идеята за освобождаване. Ако едно лице получава един материал директно от настоящия му собственик с намерението да го използва повторно за същите или за други цели, това е доказателство, че материалът не е отпадък. В определени случаи това може да налага да се извършват ремонтни дейности.

1.4.4 Какво означава „оползотворяване“?

Определението и разбирането на термина „оползотворяване“ е една от ключовите концепции на РДО. „Оползотворяване“ и противоположния термин „обезвреждане“ (определен отрицателно като дейност, която не е по оползотворяване, вж. глава 1.4.8 по-долу) заедно образуват „третиране на отпадъците“ (вж. Член 3, параграф 14 от РДО). Всяко третиране на отпадъците може да е или дейност по оползотворяване или дейност по обезвреждане; СЕС изрично е постановил, че нито една дейност не може да се определи едновременно като дейност по оползотворяване и обезвреждане.²²

Класификацията на дейностите оказва значително влияние не само по отношение придържането към йерархията на отпадъците (вж. глава 3 по-долу), а и върху всички решения за управление на отпадъците. Например, в контекста на трансграничните превози на отпадъци съгласно Регламента относно превоза на отпадъци, определянето дали крайната дейност представлява обезвреждане или оползотворяване може да определи приложимата процедура и възможностите на държавните компетентни органи да предявят възражения.

В член 3, параграф 15 от РДО се въвежда определението за оползотворяване: *„Всяка дейност, която има като основен резултат използването на отпадъка за полезна цел чрез замяна на други материали, които иначе биха били използвани за изпълнението на конкретна функция, или подготовката на отпадъка да изпълнява тази функция в производствено предприятие или в икономиката като цяло.“*

СЕС отчита това определение в съдебната практика, при решенията по делата ASA²³ и Cement kiln²⁴, където е развит подходът на заместване като предпоставка за оползотворяването.

Определението за оползотворяване съдържа три под-категории: подготовка за повторна употреба (вж. глава 1.4.5), рециклиране (вж. глава 1.4.6) и друго оползотворяване (вж. глава 1.4.7).

Фактът, че отпадъкът трябва да има полезна цел *„като основен резултат“* от дейността по оползотворяване е важен аспект при правенето на разлика между дейност по оползотворяване и обезвреждане.

²² Решение по дело от 2002 г. Комисията/ ASA C-6/00, Recueil, точка 63.

²³ Решение по дело от 2002 г. Комисията/ ASA C-6/00, Recueil

²⁴ Решение по дело от 2002 г. Комисията/Германия C-228/00, Recueil

СЕС е постановил по отношение на изгарянето на отпадъци в циментови пещи, че „от принципно използвания термин произтича (...), че отпадъците следва основно да бъдат използвани като гориво или да произвеждат енергия по друг начин, което означава, че при дейността следва да се консумират по-голямата част от отпадъците и повечето генерирана енергия следва да се оползотвори и използва.“²⁵

Този критерий е въведен с цел да се предотвратят злоупотреби и привидно възстановяване и обобщава съдебната практика на СЕС относно „принципната цел“ на дейността.

Съгласно новото определение за оползотворяване в РДО, постигнатото заместване, което е от особено значение при оползотворяването на отпадъците може да се осъществи не само на място в завода, където отпадъците се третират, но също така „в икономиката като цяло“. Това цели да улесни класификацията на инсталациите за изгаряне на отпадъци сред ефективните средства за производство на енергия като дейност по оползотворяване.²⁶

Следва да се отбележи, че съгласно определението на Член 3(15) от РДО като дейности по оползотворяване могат да се считат не само самия производствен процес, при който отпадъка се замества с основна суровина, но също така и процесите по веригата на управление на материалите, при които отпадъците се подготвят да изпълнят тази функция.

Приложение II от РДО съдържа неизчерпателен списък на дейностите по оползотворяване. Една дейност може да бъде дейност по оползотворяване дори и да не е изброена в списъка, ако отговаря на общото определение за оползотворяване.

1.4.5 Какво е „подготовка за повторна употреба“?

Определението за „подготовка за повторна употреба“ (Член 3, параграф 16) е: *“проверка, почистване или ремонт, посредством които продуктите или компонентите на продукти, които са станали отпадък, се подготвят, за да могат да бъдат използвани повторно без каквато и да е друга предварителна обработка.”*

Основната разлика между „повторна употреба“ и „подготовка за повторна употреба“ е, че в първия случай материалът или предмета не са отпадък, докато в случая на „подготовка за повторна употреба“ въпросният материал е станал отпадък по смисъла на определението за отпадък (вж. глава **Error! Reference source not found.** по-горе; по-специално примерите, дадени в точка 1.1.2.3).

1.4.6 Какво означава „рециклиране“?

Определението за „рециклиране“ съгласно Член 3(17) от РДО е: *“всяка дейност по оползотворяване, посредством която отпадъчните материали се преработват в продукти, материали или вещества, за първоначалната им цел или за други цели. То включва преработването на органични материали, но не включва оползотворяване за получаване на енергия и преработване в материали,*

²⁵ Решение по дело от 2002 г. Комисията/Германия C-228/00, Recueil, точка 43.

²⁶ В решението по дело от 2010 Комисията/ Люксембург, C-458/00, Recueil, точка 40 и следващите, СЕС е постановил, че за да счете една инсталация за изгаряне на отпадъци като завод за оползотворяване трябва да бъде доказано, че инсталацията би използвала първично гориво ако няма подходящ отпадък за производство на енергия.

които ще се използват като горива или за насипни дейности.”

Общата идея при рециклирането е, че един материал бива преработван с цел да се променят неговите физико-химични свойства и това да позволи той да се употребява повторно за същите или за други цели.

Конкретните дейности по управление на отпадъка, които се класифицират като рециклиране съгласно РДО включват (но не само):

- Рециклиране на материали: напр. на пластмасови продукти или компоненти в пластмасови материали; стопяване на отпадъчно стъкло в стъклени продукти; употреба на хартиени отпадъци в заводи за хартия и др.
- Производство на компост, отговарящ на критериите за качество на продуктите (например съгласно стандартите, които предстоят да бъдат разработени).

От определението за рециклиране на РДО следва, че единствено преработката на отпадъци в продукти, материали или вещества може да се приеме като рециклиране. Преработката на отпадъци, при която се получава отпадък, който бива подлаган на последващи стъпки за оползотворяване не се приема за рециклиране, а за предварително третиране преди оползотворяване. Такава дейност следва да се категоризира като „подготовка преди оползотворяване или обезвреждане” или „предварителна обработка” преди оползотворяване. Последното включва дейности като разглобяване, сортиране, натрошаване, намаляване на обема, палетизиране, изсушаване, шредиране, подобряване, преупаковане, сепариране, смесване преди подлагането на някоя от дейностите, изброени от R1 до R11.

Например, компост, който не отговаря на критериите за качество за край на отпадъка и се използва за тор се оползотворява (дейност R10 съгласно Приложение II: *„обработване на земната повърхност, водещо до подобрения за земеделието или околната среда”*). Тези дейности следва да се считат за оползотворяване на материала, а не за рециклиране. Подобно на това и биологичната преработка на отпадъка за стабилизиране на отпадъка преди дейностите по депониране следва да се класифицира като предварително третиране преди обезвреждане, а не като дейност по рециклиране.

Йерархията на отпадъците съгласно Член 4, параграф 1 от РДО (вж. глава 3 по-долу) дава предимство на рециклиране пред другите форми на оползотворяване (напр. употребата като гориво или насипните дейности).

Следва да бъде отбелязано, че определението за рециклиране в РДО е малко по-различно от определението за рециклиране, използвано в Директивите относно определени потоци отпадъци (вж. глава 2.1 за разбиране на този термин).

1.4.7 Какво означава „друго оползотворяване”?

Другите форми на оползотворяване не са споменати в частта с определенията, а в Член 4, параграф 1 от РДО, където след рециклиране се нареждат други форми на оползотворяване. „Друго оползотворяване” е всяка дейност, която отговаря на определението за „оползотворяване” съгласно РДО, но която не отговаря на специфичните изисквания за подготовка за повторна употреба или за рециклиране.

Примери за друго оползотворяване са изгарянето, с високоенергийно оползотворяване (моля консултирайте се с Насоките на Комисията относно определянето на класификация при термално третиране от R1 до D10 съгласно критериите за енергийна ефективност) и насипните дейности.

1.4.8 Какво означава „обезвреждане“?

Съгласно Член 3, параграф 19 от РДО, определението за „обезвреждане“ е: *“всяка дейност, която не е оползотворяване, дори когато дейността има като вторична последица възстановяването на вещества или енергия.”*

От това определение следва, че всяка дейност по третиране на отпадъци, която не отговаря на критериите на определението за оползотворяване по подразбиране се счита за обезвреждане. Определението *„дори когато дейността има като вторична последица възстановяването на вещества или енергия“* отразява обратно идеята, че всяка дейност по оползотворяване трябва да отговаря на критерия, че *„основен резултат“* е *„използването на отпадъка за полезна цел“* чрез замяна на други материали, които иначе биха били използвани за изпълнението на тази цел.

Приложение 1 от РДО съдържа неизчерпателен списък на дейностите по обезвреждане, сред които са насипни дейности, изгаряне с ниско оползотворяване на енергията и земно инжектиране.

Таблица 1-2: Примери за дейности по управление на отпадъците

Примери за дейности по управление на отпадъците
<p>Оползотворяване: дейностите по оползотворяване могат да включват дейности по оползотворяване на материалите и дейности по оползотворяване на енергия. Сред примерите за оползотворяване на материали са компостирането, рециклирането на пластмаса (бутилки за еднократна употреба) и др.</p> <p>Примери за оползотворяване на енергия са термалната обработка и изгарянето с оползотворяване на енергията съгласно формулата за ефективност R1</p>
<p>Подготовка за повторна употреба: почистване, проверка и поправка на употребявани продукти, които са станали отпадък, така че да могат да се употребяват повторно. Това е широко разпространено при поправка на велосипеди, мебели и строителни материали</p>
<p>Рециклиране: употреба на отпадъци като суровини в производствения процес при производството на хартия, стъкло и метал</p>
<p>Друго оползотворяване: оползотворяване на енергия при изгаряне с оползотворяване на енергията съгласно формулата за ефективност R1 и друго оползотворяване като преработка за гориво и насипни дейности</p>
<p>Обезвреждане: депониране, изгаряне без оползотворяване на енергията, или</p>

Примери за дейности по управление на отпадъците

оползотворяване на енергията, което не отговаря на критериите определени с формулата за ефективност R1

1.5 Определения, свързани със събирането на отпадъци

1.5.1 Какво означава „събиране“ и „разделно събиране“?

Член 3(10) от РДО дава определение за „събиране“: *“натрупването на отпадъци, включително предварителното им сортиране и предварителното съхраняване с цел превозването им до съоръжение за третиране на отпадъци”*.

Моментът на събиране е началото на всички процеси по управление на отпадъците, обхванати с Директивата. Съоръжение за третиране на отпадъци следва да се разбира предвид определението за „третиране“ съгласно Член 3, параграф 14 от РДО, т.е. съоръжение, в което се извършват *„дейностите по оползотворяване или обезвреждане, включително подготовката преди оползотворяването или обезвреждането”*.

Определение за „разделно събиране“ е дадено в Член 3, параграф 11 от РДО като събирането, при което поток от отпадъци се разделя по вид и естество на отпадъците с оглед улесняването на специфичната обработка (вж. глава 4 по-долу за повече подробности).

1.5.2 Какви са различните видове съхраняване, които РДО различава?

В съображение 15 от РДО се прави следното разграничение между различни видове съхраняване на отпадъци:

- предварителното съхраняване на отпадъци до събирането им,
- съхраняването на отпадъци до тяхното третиране, и
- съхраняването на отпадъци като част от процеса на събиране.

Разграничението между термините е от значение, защото Членове 23 и 26 от РДО, съответно относно изискванията за разрешения и регистрация, ясно правят разграничение между събиране (включително временно съхраняване) от една страна и дейности по третиране от друга. Последните включват съхранение до дейности по оползотворяване/ обезвреждане, класифицирани като D 15 от Приложение I и R 13 от Приложение II към РДО.

1.5.2.1 Предварително съхраняване на отпадъци до събирането им

Предварителното събиране на отпадъци до събирането им се случва на площадката на образуване. Това предварително съхраняване до събирането от площадката на образуване не е дейност по третиране на

отпадъка съгласно D 15 от Приложение I (заедно с бележката под линия (***)) и R 13 от Приложение II (заедно с бележката под линия (****)) от РДО.

1.5.2.2 (Предварително) съхраняване на отпадъци като част от процеса на тяхното събиране

Съгласно Съображение 16 от РДО „предварителното съхраняване“, което е споменато в определението на „събиране“ (Член 3, параграф 10 от РДО) следва да се разбира като „съхраняване до събирането на отпадъците в съоръжения, в които отпадъците се разтоварват, за да бъдат подготвени за по-нататъшно транспортиране за оползотворяване или обезвреждане на друго място“. Това означава, че „предварителното съхраняване“ е съхраняване в съоръжение, което е различно от площадката, където отпадъкът е образуван. Разграничението между предварителното съхранение на отпадъците до събирането им и съхраняването на отпадъците до тяхното третиране следва да се прави от гледна точка на целите на Директивата според вида на отпадъка, размерите му и периода на съхраняване и целите на третиране след събирането. Това разграничение се прави от Държавите-членки.

1.5.2.3 Съхраняване на отпадъци до тяхното третиране

Съхраняването на отпадъците до тяхното третиране е съхранение в съоръжение, където отпадъците ще бъдат подложени на дейности по оползотворяване или обезвреждане. Съхраняването на отпадъци до тяхната обработка представлява дейност по третиране съгласно D15 от Приложение I и R13 от Приложение II към РДО. Ако периода на съхраняването на отпадъка до оползотворяване е по-дълъг от три години или съхраняването на отпадъка до обезвреждането е по-дълъг от една година, то площадката за съхраняване на отпадъка се определя като депо съгласно Член 2, буква ж) от Директива 1999/31/ЕО относно депонирането.

1.5.3 За кои дейности по съхраняване съгласно Директивата са необходими разрешения?

Съгласно Член 23 от РДО разрешения са необходими за дейностите по третиране на отпадъците, т.е за дейностите по оползотворяване и обезвреждане съгласно РДО. Не е необходимо разрешение за събиране на отпадъци и предварителното им сортиране и съхраняване, което се счита за част от събирането.

Съгласно Член 24 от РДО Държавите-членки могат да освободят от изискването за разрешение в следните случаи:

- а) Обезвреждане на неопасни отпадъци на мястото на производство. Съществува разпоредба в такъв случай да се използва най-добра налична техника.
- б) Оползотворяване на отпадъци.

В тези случаи Държавите-членки трябва да определят видовете и количествата отпадъци, които могат да бъдат обхванати от освобождаване, както и метода на третиране, който трябва да се използва (Член 25 от РДО). Това освобождаване трябва да гарантира, че отпадъците ще се третират без да се застрашава

човешкото здраве или да се нанася вреда на околната среда. В случаите, когато се изключват опасни отпадъци се определят допълнителни изисквания.

1.5.4 За кои дейности по събиране съгласно Директивата се изисква регистрацията?

Съгласно Член 26 от РДО регистрацията се изисква за:

- Организации или предприятия, които събират или превозват отпадъци по занятие;
- Организации или предприятия, които са били освободени от изискванията за разрешение за оползотворяване/ обезвреждане на собствения им отпадък на техни собствени площадки;
- Търговци или брокери.

Регистрацията може да е съгласно съществуващата действаща система на Държавата-членка.

Събирането или транспортирането на отпадъка „по занятие“ означава, че целите на дейността на дружеството са събиране и транспортиране на отпадъци. В делото *Tombesi*²⁷ СЕС е постановил, че *“организации или предприятия, които събират или транспортират отпадъци по занятие или които нареждат обезвреждането или оползотворяването на отпадъци от името на друг и не подлежат на разрешения, следва да се регистрират при компетентните органи”*.

Примери за дейности по събиране на отпадъци, които обикновено се извършват по занятие и не изискват регистрацията са:

- Събиране на отпадъци от благотворителни организации
- Събиране на отпадъци от ферми на договорна основа и по планиран маршрут.

Обратното, схеми за събиране на отпадъци, които не се извършват на професионална основа не подлежат на регистрацията. В Съображение 17 от РДО са изброени примери за подобни схеми като напр. събирането на лекарства с изтекъл срок на годност от аптеките, схемите за обратно събиране в магазини за потребителски стоки и общински схеми в училищата.

Всяка дейност по събиране на отпадъци, която не се извършва по занятие се изключва (съгласно Член 20, параграф 2 от РДО) от изискванията спрямо опасните отпадъци съгласно Членове 19 (етикиране) и 35 (документиране) от РДО.

²⁷ Съединени дела C-304/94, C-330/94, C-342/94 и C-224/95, *Tombesi* и други (1997г.).

2 Изключения от обхвата

2.1 Предистория на изключенията, видове изключения съгласно РДО

Ревизираната РДО цели да внесе яснота за това какво попада и какво не попада в обхвата на Директивата. Изключенията засягат неща, които отговарят на определението за отпадък (вж. глава 1.1 по-горе), но поради различни причини не попадат в режима на РДО.

РДО признава различни регулаторни подходи към изключенията:

- В Член 2, параграф 1, са изброени безусловните изключения от обхвата на Директивата;
- В Член 2, параграф 2, са изключени отпадъци *„доколкото попадат в приложното поле на други законодателни актове на Общността“*. За сравнение с предходни законодателства, е изяснено, че само законодателството на ЕС може да прави изключения, но не и законодателството на Държавите-членки (въпрос, който е предмет на разглеждане от СЕС по делото *Avesta Polarit Rz 44 ff*). Държавите-членки се позовават на Член 193 от ДФЕС/предишен Член 176 от ДЕС. Останалото законодателство на Общността, на което се позовават трябва да съдържа точни разпоредби, касаещи организирането на управлението на отпадъците и да осигурят ниво на сигурност, което е най-малко равностойно на нивото съгласно РДО.²⁸
- В Член 2, параграф 3, от РДО са изключени седиментите *„без да се засягат други законодателни актове на Общността“*. Тази разпоредба е обяснена в глава 2.6.

Има нови изключения от обхвата на РДО, както и изключения, които са изменени в сравнение с предходното законодателство в сферата на отпадъците (Директива 2006/12/ЕО) като общия брой изключения е значително по-голям. В настоящата глава някои от изключенията са разгледани подробно.

Трябва да се прави разлика между изключенията и специфичните правила за отделните случаи и управлението на отделни категории отпадъци, съдържащи се в специфични директиви на ЕС, които се явяват допълващи РДО. Тези директиви относно дейностите по третиране на отпадъци или потоци от отпадъци допълват РДО. Всяка специфична директива има *lex specialis* статут спрямо РДО. В случаите, когато определенията в тези директиви се различават от тези в РДО (вж. напр. определението за „третиране“ в Директива 2000/53/ЕО относно излезлите от употреба превозни средства или определението за „рециклиране“ в Директива 94/62/ЕО относно опаковане на отпадъците), то се прилагат определенията, съдържащи се в специфичните директиви²⁹. Но РДО се прилага във всички случаи, които не попадат в обхвата на изчерпателна разпоредба, съдържаща се в определена директива.

²⁸ Дело C-114/01 *Avesta Polarit* (2003г.), точка 61; *Thames Water* (2007г.) точка 34; Дело C-121/03 *Manure case* (2005г.), точка 69.

²⁹ Решение по дело от 2003г., *Environment Agency and Secretary of State for the Environment/ MayerParry C-444/00*, *Recueil*, точка 57.

2.2 Безусловни изключения за земя (in situ), неизкопана заразена почва и сгради (Чл. 2(1) буква б) от РДО)

2.2.1 Предмет и предистория

Член 2, параграф 1, буква б) от РДО изключва *„земя (in situ), включително неизкопана замърсена почва и трайно свързани със земята сгради“* от обхвата на РДО.

По своята същност *„in situ“* означава в първоначалното си местоположение; изключението засяга земята, почвата и сградите, които се намират на първоначалното си местоположение и не са увредени, например чрез разкопаване или събаряне.

Причината за това нововъведено в РДО изключение е, решението *„van de Walle“*³⁰, където СЕС е взел решение, че притежателят на въгледороди, които са разлети по случайност и са замърсили почвата и подпочвените води, *„се освобождава“* от този материал. В резултат на това тези въгледороди са класифицирани като отпадък, а оттам и почвата, която е била замърсена подлежи на режима, прилаган спрямо отпадъците. Това е породило дискусии за това по какъв начин да се съгласува законодателството в сферата на отпадъците с това в сферата на опазване на почвата.

2.2.2 Как следва да се разбира термина *„замърсена почва“*?

Терминът *„замърсена почва“* няма определение в РДО или в друг законодателен акт на общностно ниво. Минимален критерий, който компетентните органи следва да прилагат при определянето дали почвата се счита за замърсена е дали тя проявява някое от *„свойствата, които правят отпадъците опасни“* съгласно Приложение III на РДО. Освен това терминът *„замърсена“* може да бъде изяснен чрез сравнение с противоположния термин *„незамърсена почва“* съгласно Член 2, параграф 1, буква в) от РДО. От формулировката на тази разпоредба *„незамърсена почва и други материали в естествено състояние“*, може да се изведе, че по същество незамърсена почва е равностилна на чиста почва. При липсата на стандарти на ниво ЕС може да се направи отнасяне до националното законодателство относно почвите (където има такова) и да се определят вида и нивото на заразяване, при което една почва може да се счита за чиста почва.

2.2.3 Примери за изключения съгласно тази разпоредба

- Неизкопана почва под вътрешния двор на станция
- Азбестови керемиди на покрива на сграда
- Изоставена сграда
- Зелена площ преди застрояване.

³⁰ Решение по дело от 2004г. Комисията/van de Walle.C-1/03, Recueil,

2.3 Безусловно изключение за изкопана земя и други материали в естествено състояние (Чл. 2 (1) буква в) от РДО)

2.3.1 Предмет и предистория

Безусловното изключение съгласно Член 2, параграф 1, буква в) от РДО се отнася до *„незамърсена почва и други материали в естествено състояние, изкопани по време на строителни дейности, когато е сигурно, че материалът ще бъде използван за целите на строителството в естественото си състояние на площадката, от която е изкопан“*.

Причината за това изключение е фактът, че режимът на управление на отпадъците често е считан за неприложим спрямо този вид материал, дори и да е изпълнено определението за освобождаване.

Има три изисквания, за да бъде направено изключение от РДО. Материалът следва да бъде:

- незамърсен
- да бъде изкопан по време на строителни дейности
- да е сигурно, че ще бъде използван в естественото си състояние за целите на строителството на същата строителна площадка.

Режимът за управление на отпадъците се прилага спрямо всеки използван в строителството материал, който кумулативно не отговаря на трите критерия. Разбира се, това включва възможността да се прецени дали може да отговори на критериите за страничен продукт и край на отпадъка (вж. глава 1.3 по-горе), както е отбелязано в Съображение 11 от РДО.

2.3.2 Какво означава „незамърсена почва“?

По същество „незамърсена почва“ се отнася до чиста почва или почва, която е равносилна на чиста почва (вж. глава 2.2.2 по-горе). Други материали в естествено състояние означава почви, камъни, чакъл, скали и др. Материалите, създадени от човека като бетон, или такива, които са видоизменени от човека, напр. дървен материал, не се изключват от обхвата на РДО.

2.3.3 Примери за сигурната употреба на материал по смисъла на Член 2, параграф 1, буква в) от РДО

За да бъде изключен, изкопаният материал трябва да бъде използван в строителните дейности на строителната площадка. Сигурната употреба може да бъде изведена, например, от:

- Строителни планове или проекти за дадения обект. Те могат да съдържат изчисления за изкопаните количества и дали ще има излишък или недостиг на този материал.

- Условието на разрешенията за планиране.
- Плановете за управлението на отпадъци при строителство и разрушаване, ако се изискват.
- Оценката за въздействие на околната среда (ОВОС) за по-мощните проекти.

2.3.4 Какво означава „на строителната площадка“?

Обикновено строителната площадка се определя във връзка със съответстващото разрешение за планиране.

Примери за това какво се счита за „на строителната площадка“ са:

- Строителен проект за изграждане на 100 км магистрала, при който изкопаният материал от участък на строителство се използва в естествено състояние в същия участък на строителство.
- Строителна компания, която извършва строителни дейности на едно място като изкопания материал се използва в естественото си състояние на същата строителна площадка от компания, изпълняваща хоризонталната планировка.
- Почва или друг материал, които временно са взети от строителната площадка и по-късно са върнати и използвани на строителната площадка за строителни цели (сама по себе си дейността по транспортиране не е от значение).

2.4 Безусловно изключване за материали от селското и горското стопанство (Чл. 2, параграф 1 буква е) от РДО

2.4.1 Предмет и предистория

Член 2, параграф 1, буква е) от РДО изключва *“фекална материя, ако не попада в обхвата на параграф 2, буква б), слама и други естествени неопасни материали от селското или горското стопанство, които се използват в земеделието, лесовъдството или за производството на енергия от такава биомаса посредством процеси или методи, които не увреждат околната среда и не застрашават човешкото здраве”*.

2.4.2 Фекална материя и връзка с изключението относно странични животински продукти (СЖП) съгласно Член 2, параграф 2, буква б) от РДО

Фекалната материя се състои от животински фекалии и урина в селското или горско стопанство. Тя не включва човешка фекална материя.

Безусловното изключение съгласно Член 2, параграф 1, буква е) от РДО се прилага спрямо фекална материя само когато материята не попада в изключението относно странични животински продукти (СЖП) съгласно Член 2, параграф 2, буква б) от РДО. Следвайки подхода на Регламент (ЕО) 1069/2009

(вж. глава 2.5 по-долу за подробности относно Регламента относно СЖП), която обхваща „тор“, така както е определен съгласно Член 3(20) от Регламент (ЕО) 1069/2009 относно СЖП (*“екскременти и/или урина от отглеждани животни, различни от отглеждана риба (...)”*), това по същество означава, че изключването на фекалната материя от обхвата на РДО се отнася спрямо животни, различни от отглежданите животни.

2.4.3 Слама и други „естествени неопасни“ материали

Съгласно изключението (без-) опасността на един материал е критерий, който подлежи на оценка; тя трябва да се оцени спрямо критерия, съдържащ се в Член 3, параграф 2 и Приложение III на РДО. Примери за материали от селското и горското стопанство, които могат да се считат за естествени и неопасни материали са:

- Слама от жито и други посеви
- Окосена трева
- Естествена дървесина, отсечени дървета, дървени трески, дървени стърготини и др.
- Друга биомаса.

2.4.4 Процеси, които не увреждат околната среда и не застрашават човешкото здраве

Определението в Разпоредбата *“не увреждат околната среда и не застрашават човешкото здраве”* е приложимо спрямо целия параграф, т.е. за всяка употреба на дадените материали в селското и горското стопанство и тяхната употреба за производство на енергия.

Минималният стандарт срещу увреждане на околната среда или застрашаване на човешкото здраве е спазването на стандартите на европейското екологично законодателство.

2.5 Изключение относно странични животински продукти (СЖП) (Член 2, параграф 2, буква б) от РДО)

2.5.1 Предмет и предистория

Съгласно Член 2, параграф 2, буква б) от РДО *“странични животински продукти, включително преработени продукти, попадащи в приложното поле на Регламент (ЕО) № 1774/2002, с изключение на предназначените за изгаряне, депониране или използване в инсталация за биогаз или компост”* са изключени от РДО до тогава до колкото те попадат в обхвата на този Регламент.

Моля обърнете внимание, че Регламент (ЕО) № 1774/2002 е отменен, считано от 4 март 2011 г. с Регламент (ЕО) № 1069/2009 относно СЖП. Съгласно Член 54 параграф 2 от този Регламент „Позоваването на Регламент (ЕО) № 1774/2002 се счита за позоваване на този Регламент и следва да се

чете съгласно таблицата за съответствие в Приложението.”

С Регламент (ЕО) № 1069/2009 относно СЖП се цели изключването на мъртвите животни и друг бракуван материал от животинската хранителна верига и постигането на безопасна преработка и обезвреждане на страничните животински продукти, произвеждани в рамките на Съюза. Съгласно Регламента относно СЖП единствено животински материали, които са годни за консумация от хората след ветеринарен контрол могат да бъдат използвани за производство на храна. Част 4 от Регламент 1069/2009 относно СЖП различава три категории материал (като материалът от категория 1 е най-рисков) и задава ясна система за третиране на всяка категория.

2.5.2 Основен подход и контра изключение относно СЖП, предназначени за третиране като отпадък

Обхватът на законодателството в сферата на отпадъците по отношение на СЖП, предмет на Регламента относно СЖП трябва да бъде изяснен от нова РДО. Логиката е, че трябва да се избегне дублиране на правилата и че СЖП трябва да бъдат изключени от обхвата на РДО, в случаите, когато са предназначени за употреби, които не се считат за дейности, свързани с отпадъци (вж. Съображения 12 и 13 от РДО).

Следователно СЖП по смисъла на Регламента относно СЖП се изключват, но изключването съдържа контра изключване за тези СЖП, които са предназначени за изгаряне, депониране или използване в инсталация за биогаз или компост, тъй като това са типични дейности по третиране на отпадъци с риск за околната среда, които следва да бъдат контролирани съгласно законодателството в сферата на отпадъците. По своята същност това означава, че определянето дали едни СЖП, попадащи в обхвата на Регламент (ЕО) № 1069/2009 подлежат на законодателството в сферата на отпадъците зависи от начина по който се процедира с тях.

В практиката понякога е трудно да се прецени дали един материал попада под режима на СЖП или влиза в обхвата на законодателството в сферата на отпадъците. Резултатът от една подобна оценка може да има множество последици, започвайки от въпроса кой е компетентния орган в Държавата-членка. Като пример по-долу е описан подходът при кухненските отпадъци.

2.5.3 Пример с кухненските отпадъци

Поле 2: Пример с кухненските отпадъци

Регламент (ЕО) № 1069/2009 относно СЖП изключва кухненските отпадъци (моля забележете, че определението за отпадък е еднакво като това съгласно РДО, Член 3 № 27 от Регламент (ЕО) № 1069/2009 относно СЖП) от своя обхват, освен при някои условия. Във всички случаи, когато тези условия не са изпълнени, един материал, който отговаря на определението за отпадък съгласно РДО ще попадне в обхвата на законодателството относно управлението на отпадъците, а не в обхвата на Регламента относно СЖП.

Условията, при които кухненските отпадъци попадат в обхвата на Регламента относно СЖП са следните:

- i. **произхождат от превозни средства, работещи по международни линии;**
- ii. **са предназначени за хранителни цели;**
- iii. **са предназначени за преработка чрез стерилизация под налягане или чрез други методи за на странични животински продукти, по-специално по отношение на параметрите, които трябва да се прилагат при тези методи на преработка и по-специално - време, температура, налягане и размер на частиците.**

Освен това до толкова до колкото материалът е предназначен да бъде подложен на един от методите на третиране, изброени в Член 2, параграф 2, буква е) от РДО, той отново попада в обхвата на законодателството в сферата на управлението на отпадъците. Спрямо кухненските отпадъци, произхождащи от превозни средства, работещи по международни линии, съгласно Регламента относно СЖП (вж. Членове 8 буква е) и 12 буква г) от Регламент (ЕО) № 1069/2009) депонирането в действителност е единственото допустимо третиране. Така той попада в обхвата на РДО.

2.5.4 Изключено ли е от обхвата на РДО изгарянето на СЖП като гориво?

Регламентът относно СЖП различава СЖП, които са отпадъци и СЖП, които се употребяват като гориво (вж. Член 12 букви а), б) и е) от Регламента относно СЖП). Дали напр. изгарянето на СЖП по смисъла на Регламента относно СЖП (включително „производни продукти“ съгласно законодателството относно СЖП, напр. лой) като гориво попада в обхвата на законодателството в сферата на отпадъците, зависи на първо място от това дали материалът отговаря на определението за отпадък съгласно РДО и свързаните с него определения за „страничен продукт“ наред с посочените по-горе критерии (вж. глави 1.1, 1.2 по-горе). Ако попада в обхвата на законодателството в сферата на отпадъците, дейността по изгаряне следва да отговаря на изискванията на Директива 2000/76/ЕО относно изгарянето на отпадъци.

Допълнителен проблем се поражда от факта, че списъкът на дейностите по третиране на отпадъците съгласно Член 2, параграф 2, буква б) от РДО, който подлежи на контра изключение съдържа единствено „изгаряне“, но не се споменава „съвместно изгаряне“. Съвместното изгаряне се признава за отделна категория от Директива 2000/76/ЕО относно изгарянето на отпадъци. Може да се твърди, че съвместното изгаряне не следва да попада в контра изключението за дейностите по третиране на отпадъци съгласно Член 2, параграф 2, буква б) от РДО и следователно следва да бъде изключено от обхвата на РДО. Но отчитайки разграничението между двете законодателни сфери, както е отразено в Съображение 12 от РДО, СЖП следва да бъдат изключени от обхвата на РДО „когато са предназначени за употреби, които не се считат за дейности, свързани с отпадъците“. Терминът „изгаряне“ следва да бъде разбран като типична дейност по третиране на отпадъци и следователно включва съвместното изгаряне, въпреки че то не е изрично споменато.

Следователно, СЖП, които са отпадък и са предназначени за изгаряне или за съвместно изгаряне се включват в обхвата на РДО и следователно следва да бъдат провеждани съгласно Директива 2000/76/ЕО относно изгарянето на отпадъци.

2.6 Изключение за седиментите (Член 2, параграф 3, от РДО)

2.6.1 Предмет и предистория

Изключението съгласно Член 2, параграф 3, от РДО се отнася *“без да се засяга спазването на задълженията, произтичащи от други приложими законодателни актове на Общността” до „седименти, преместени в повърхностни води с цел управление на водите и водните пътища или предотвратяване на наводнения, смекчаване на последствията от наводнения и суша или култивация на земята (...) ако е доказано, че седиментите са безопасни”*.

Задълженията, произтичащи от други приложими законодателни актове на Общността, по-точно тези произтичащи от Рамковата директива за водата, не са засегнати от това изключване.

2.6.2 Изисквания спрямо седиментите

Безопасните утаечни седименти са изключени от обхвата на РДО само в случаите, когато са преместени в повърхностни води напр. за целите на:

- Управление на водите и водните пътища;
- Предотвратяване на наводнения;
- Смекчаване на последствията от наводнения;
- Смекчаване на последствията от суша.

Следва да се отбележи, че се изключва не утайката, а седимента от утаяване. Така изключването за целите на управление на водите и т.н. се прилага не се утайката, а за преместването на седимента. Ако седиментите се употребяват в следствие извън водата, критериите за изключване съгласно Член 2, параграф 3, от РДО не са изпълнени и се прилага законодателството в сферата на управление на отпадъците. Във всички случаи седиментите трябва да са безопасни, отчитайки критериите съгласно Член 3, параграф 2 от РДО.

3 Йерархия на отпадъците

Йерархията на отпадъците е крайъгълен камък на европейската политика и законодателство относно отпадъците. Основната ѝ цел е да минимизира негативните въздействия върху околната среда и да оптимизира ефективността на ресурсите при управлението на отпадъците и политиката по управление. За да бъдат постигнати тези резултати политиките спрямо отпадъците трябва да се основават на съображения, свързани с жизнения цикъл на отпадъците.

3.1 Какъв е ефектът на новата йерархия на отпадъците и какво се е променило в сравнение с предишната йерархия?

Новата йерархия на отпадъците съгласно Член 4 от РДО е основа за управлението на отпадъците и отразява общия подход съгласно европейското законодателство за управление на отпадъците. Йерархията задава пет възможни начина за справяне с отпадъците (въпреки че технически „предотвратяването“ не е мярка за управление на отпадъците, защото то се отнася до вещества или предмети преди те да се превърнат в отпадъци) и дава предимство на тези мерки в следната последователност:

- а) Предотвратяване;
- б) Подготовка за повторна употреба;
- в) Рециклиране;
- г) Друго оползотворяване, напр. оползотворяване за получаване на енергия; и
- д) Обезвреждане.

Тази приоритетна последователност *„определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците“* (Съображение 31 от РДО).

Най-важните изменения в сравнение с предишната йерархия на отпадъците съгласно Директива 2006/12/ЕО са следните:

- Предишната йерархия на отпадъците, която съдържаше предотвратяване, оползотворяване и обезвреждане е разширена до пет стъпки;
- Като ново понятие е въведена „подготовката за повторна употреба“;
- Предишното законодателство относно отпадъците даваше еднаква тежест на подготовката за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване. В съответствие с целите за подобряване на ефективността на ресурсите и доближаването на ЕС към едно “рециклиращо общество” (вж. Съображение 28), новата РДО ги различава и нарежда подготовката за повторна употреба преди рециклирането, а рециклирането се нарежда преди всички видове оползотворяване.

- Прилагането на йерархията на отпадъците е задължително (вж. глава 3.3 по-долу), като са определени правила за случаите, в които се позволява отклонение от йерархията (Член 4, параграф 2 от РДО).

3.2 Как съображенията, свързани с жизнения цикъл на отпадъците са свързани с йерархията на отпадъците?

Чрез въвеждането на съображения, свързани с жизнения цикъл на продуктите в политиките относно отпадъците, РДО интегрира политиките относно отпадъците в по-широката рамка на намаляване на натиска върху околната среда и повишаване на ефективността на ресурсите. През жизнения си цикъл продуктите (стоки и услуги) могат да окажат различни влияния върху околната среда. Съображенията, свързани с жизнения цикъл (СЖЦ) представляват концептуален подход, който отчита възходящите и низходящи ползи и размени, свързани със стоките и услугите. СЖЦ отчитат целия жизнен цикъл, от извличането на ресурсите, през преработката на материала, производството, пускането на пазара, разпространението, употребата, рециклирането и управлението като отпадък до обезвреждането на оставащия отпадък.

Съгласно Член 4, параграф 2 Държавите-членки предприемат мерки за насърчаване на вариантите, които обезпечават най-благоприятните за околната среда резултати като цяло. Това може да наложи специфични потоци от отпадъци да се отклонят от йерархията, когато това се основава на съображения, свързани с жизнения цикъл на продуктите, във връзка с цялостното въздействие на образуването и управлението на такива отпадъци. Йерархията на отпадъците е изготвена при безусловно отчитане на подходите спрямо жизнения цикъл. Всъщност, като цяло, следването на йерархията на отпадъците следва да доведе до справяне с отпадъците по най-ефективния начин от гледна точка на ресурсите и опазването на околната среда. Затова и вариантът за отклонение от йерархията на отпадъците е ограничен до специфични потоци от отпадъци. Също така в някои случаи на дадено ниво от йерархията на отпадъците съществуват множество алтернативи, напр. различни алтернативи за рециклиране на даден поток от отпадъци. Тези алтернативи могат и да не са равностойни от гледна точка на опазване на околната среда. Следва да се внимава да не се изместят екологичните проблеми от една в друга сфера. Лицата, отговорни за вземането на решения следва да правят избора си въз основа на солидни фактически доказателства. Съображенията, свързани с жизнения цикъл (СЖЦ) предоставят научен подход, който гарантира идентифицирането на най-добрия резултат за околната среда.

Затова Рамковата директива за отпадъците насърчава прилагането на СЖЦ като определение, което допълва и когато е необходимо, подпомага йерархията на отпадъците при решенията, свързани с управлението на отпадъците.

3.3 Правно задължителна ли е йерархията на отпадъците за Държавите-членки и при какви условия се позволяват отклонения от йерархията?

Съгласно Член 4, параграф 1 от РДО йерархията на отпадъците е правно обвързваща за Държавите-членки *“като приоритетен ред в законодателството и в политиката за предотвратяване и управление на отпадъците”*.

Следва да се отбележи, че Член 4, параграф 2 от РДО дава на Държавите-членки известна гъвкавост. Те насърчават вариантите, които обезпечават най-благоприятните за околната среда резултати като цяло. Но отклонението от приоритетния ред на йерархията на отпадъците е ограничено до дерогиране на определени потоци от отпадъци. Освен това трябва да съществува основание за отклонението и методът, който задължително трябва да бъде използван при оправдаването на отклонението от йерархията е този на „съображения, свързани с жизнения цикъл на отпадъците“. Член 4, параграф 2 от РДО позволява отклонение от йерархията в случаите, когато СЖЦ показват, че спазването на йерархията води до по-значими въздействия върху околната среда. В обобщение, дерогирането на приоритетния ред следва да е изключение за отделни потоци от отпадъци и за него е необходимо обосноваване чрез методологията на съображения, свързани с жизнения цикъл на отпадъците. Освен това при прилагането на йерархията на отпадъците, Държавите-членки следва да гарантират, че разработването на законодателство и политика по отношение на отпадъците е напълно прозрачен процес, като съблюдават съществуващите национални правила за консултациите и ангажирането на гражданите и заинтересованите лица. Държавите-членки вземат предвид общите принципи за опазване на околната среда – на предпазни мерки и на устойчивост, техническата осъществимост и икономическата приложимост, опазването на ресурсите, както и цялостното въздействие върху околната среда, човешкото здраве, икономиката и обществото (Член 4, параграф 2 от РДО).

Таблица 3-1: Примери за прилагане на СЖЦ при управление на отпадъците³¹

Примери за прилагане на СЖЦ при управление на отпадъците

Пример: Оптимизиране на опаковането в стоманени кутии

Кафето по рафтовете на магазините е в опаковки, направени от различни материали, в различни размери и тегло. Какви са екологичните последици от това?

В САЩ се е провело изследване на ОЖЦ с цел да се сравнят различни видове начини за опаковане на кафе.³²

Сравнителният критерий е бил количеството на емисиите от парникови газове при различните начини на опаковане. Заложена е функционална единица от около 3 тона кафе.

В изследването са сравнени две алтернативни опаковки в стоманени кутии, които се различават единствено по обема кафе, което събират:

- **Алтернатива 1: малка стоманена кутия. Общото тегло на опаковката за една функционална единица се равнява на около 850 кг. Свързаните с нея емисии парникови газове са около 2000 кг CO₂.**
- **Алтернатива 2: голяма стоманена кутия. Общото тегло на опаковката за една функционална единица се равнява на около 610 кг. Свързаните с нея емисии парникови газове са около**

³¹ Примерите са взимани от изявление на Европейската комисия- Подкрепа на екологични решения в управлението на отпадъците на (март 2011 г.), все още непубликувано.

³² Отдел по качество на околната среда на Орегон, Стратегия за намаляване на парниковите газове на Орегон, достъпна на <http://www.deq.state.or.us/wmc/packaging/cs/csnormthompson.pdf>

Примери за прилагане на СЖЦ при управление на отпадъците

1400 кг CO₂.

Следователно употребата на голяма стоманена кутия дава възможност за намаляване на теглото на опаковката за една функционална единица от продукта кафе. Това е стъпка за предотвратяването на отпадъци. Като цяло, намаляването с около 30% на общото тегло за функционална единица (от 850 на 610 кг.) води до сравнително намаление от около 30% на свързаните с това емисии парникови газове. Това потвърждава, че ако може да се постигне предотвратяване на отпадъците като се използва по-малко материал, без това да оказва отрицателно влияние върху други сфери, това би имало благоприятни последици и следва да се насърчава. Резултатите от изследването се използват за насърчаването на прилагането на екологично устойчиви алтернативи за опаковането на кафе.

Пример: Трябва ли автомобилите да са по-леки или от повече рециклируеми материали?

Производството на автомобили изисква много разнообразни материали. Традиционно се използва стомана, но тя частично бива заменяна от пластмаса и други комбинирани материали. Стоманата е по-тежка от пластмасата или комбинираните материали, които имат същите функции. Това прави автомобила по-тежък, което от своя страна увеличава разхода на гориво при използването на автомобила. Но стоманените част се рециклират лесно в края на жизнения цикъл на автомобила, докато при комбинираните материали това не е така.

Анализ на въздействието върху околната среда³³ за един определен случай е показал, че единствено ако автомобилът е каран поне 132 000 км съществува нетна печалба от употребата на по-леки, но по-трудни за рециклиране материали. При други изследвания за други автомобилни части изследването заключава, че олекотената конструкция се отплаща още след 50 000 км шофиране или едва след по-малко от 200 000 км изминато разстояние. В този пример има размяна между две екологични ползи. Едната от тях е по-ниският разход на гориво поради по-леките материали, а другата е спестената енергия поради рециклиране. Моля обърнете внимание, че всяка полза зависи и от други фактори, напр. подменени части и вида на автомобила.

Този пример показва, че е важно да се отчетат редица аспекти на продукта по време на целия му жизнен цикъл, включително теглото му и рециклируемостта. Намаляването на теглото обикновено се разглежда като начин за намаляване на негативното въздействие на един продукт върху околната среда. Но това трябва да бъде разгледано от гледна точка на възможността за рециклиране на продукта и неговите съставни части. Примерът също така показва, че ако пластмасовите компоненти можеха да се рециклират по-лесно, то ползите за околната среда щяха да бъдат по-големи.

Пример: По-добре ли е пластмасовите бутилки да се рециклират пред това да се изгарят с оползотворяване на енергия?

Често повдиган въпрос при управлението на отпадъци е да се реши дали от екологична гледна точка е по-добре употребените продукти да се рециклират или изгарят. ОЖЦ помага този въпрос да бъде

³³ Дж. Р. Дуфлуо и др., Анализ на въздействието върху околната среда на използването на комбинирани материали в производството на автомобили. Годишник CIRP– Технология на производството (2009 г.)

Примери за прилагане на СЖЦ при управление на отпадъците

решен. В долния пример става дума за пластмасови бутилки като за улеснение е отчетен единствено енергийния аспект.

Производството на пластмасови бутилки изисква около 80 MJ/kg (енергия на килограм). В резултат на изгаряне се произвеждат около 3 MJ/kg електричество и около 10 MJ пара от оползотворената енергия³⁴. Въпреки малките енергийни ползи трябва да бъдат произведени нови бутилки, които изискват голямо количество енергия. За сравнение, рециклирането и разделното събиране изразходва 9 MJ/kg като се избягва много по-големия разход на енергия, необходим за производството на нови пластмаса от суровини.

При този опростен пример рециклирането спестява 71 MJ изразходвана енергия.³⁵ Но тук е направено безусловното допускане, че пластмасата не се е разградила в процеса на рециклиране или не е била силно замърсена.

От гледна точка на спестяването на енергия и използването на подход на жизнения цикъл, примерът потвърждава приоритетния ред на йерархията на отпадъците: рециклирането е по-добро от оползотворяването на енергия.

Пример: Винаги ли рециклирането на хартия и картон е най-добрата екологична възможност?

В едно изследване по Програмата за действие за отпадъци и ресурси (WRAP) „Екологични ползи от рециклирането – новости през 2010 г.“³⁶ Хартията и картона са включени като отпадъци наред с други разгледани потоци от отпадъци.

В повечето случаи е установено, че рециклирането показва най-екосъобразни резултати, тъй като в по-голямата част от случаите то предоставя повече екологични ползи (напр. избегнати вредни емисии) и по-малко въздействие, в сравнение с останалите възможности. Във всеки случай този преглед също показва кога отклоненията от йерархията на отпадъците може да доведе до по-добри решения от гледна точка на опазването на околната среда.

Що се касае до хартията и картона, изследователите са стигнали до заключението, че рециклирането предлага по-добри резултати като цяло в сравнение с депонирането. От друга страна е трудно да се установи по-добрия вариант между рециклирането и изгарянето с оползотворяване на енергия, особено по отношение на някои категории на въздействие като изчерпването на ресурсите, промяната на климата, еутрофикацията, екотоксичността и токсичността, предизвикана от човешката дейност. Също така е установено, че единственият важен параметър, който оказва влияние за отдаване на предпочитание на рециклирането или изгарянето на отпадъци от хартия и картон е енергийната смес, която се замества от енергията, произведена при изгарянето.

³⁴ База данни на ELCD: <http://lct.jrc.ec.europa.eu/>

³⁵ За аморфна пластмаса (“Bilan environnemental sur les filières de recyclage : l'état des connaissances ACV”. Agence de l'Environnement et de la Maîtrise de l'Energie - ADEME (2001 г.).

³⁶ Michaud, J.C., Farrant, L., Jan, O., Kjaer, B. & Bakas, I. Waste & Resources Action Program – WRAP (2006/2010): „Екологични ползи от рециклирането – новости през 2010.“

Примери за прилагане на СЖЦ при управление на отпадъците

Този пример показва, че докато депонирането на отпадъци от хартия и картон не може да се сравнява с рециклирането, то предпочитанията между рециклирането и изгарянето с оползотворяване на енергия могат да бъдат сравними. В такъв случай една ОЖЦ може да помогне да се установи по-добрата възможност и да се идентифицира до каква степен различните параметри (напр. степен на рециклиране, ефективност на оползотворената енергия, енергиен микс) влияят на цялостните резултати.

3.4 Кой трябва да спазва принципите за йерархия на отпадъците?

Йерархията на отпадъците е адресирана до Държавите-членки, които трябва да спазват йерархията на отпадъците в политиките си по управление на отпадъците и в законодателството си.

Също така пряко засегнати са и регулаторните власти и властите на регионално и местно ниво. СЕС неведнъж е постановявал, че *“[Задължението на Държавата-членка да предприеме всички необходими мерки за постигане на резултата, предписан от една директива], независимо дали обща или специална, е обвързващо за всички органи на Държавата-членка, включително съдилищата, за въпроси, попадащи в тяхната компетентност.”*³⁷ Това означава, че в съответната Държава-членка йерархията следва да се спазва и прилага на всички административни нива, занимаващи се с политики и законодателство в областта на отпадъците.

В редица разпоредби на новата РДО (напр. Членове 8, 10, 15, 21, 22, 28) се прави препратка към йерархията на отпадъците, подчертавайки функцията ѝ като цялостен принцип, често наред с останалите ключови принципи на РДО, като разпоредбите относно защитата на човешкото здраве и околната среда съгласно Член 13. Прилагайки тези разпоредби, властите в Държавите-членки ще трябва също така да преценят как да приложат ефективно йерархията на отпадъците в този контекст.

По-специално Членове 28, параграф 1 и 29, параграф 1 от РДО подчертават, че трябва да бъдат създадени планове за управление на отпадъците и програми за предотвратяване на отпадъци в съответствие с йерархията на отпадъците.

Друга важна област, към която се отнася йерархията на отпадъците е „отговорността за управление на отпадъците“ (Член 15 от РДО), съгласно която Държавите-членки налагат отговорности за производителите и притежателите на отпадъци съгласно Член 4 и на други лица, участващи в сферата на управление на отпадъците; всички тези национални постановления трябва да съответстват на йерархията на отпадъците. Така чрез мерки на национално ниво, частните лица като тези, участващи в управлението на отпадъци могат също да бъдат задължени да спазват йерархията на отпадъците.

³⁷ Решение по дело от 1997 г. Комисията/Inter-Environnement Wallonie ASBL v Région wallonne C-129/96 , Recueil, точка 40.

3.5 Каква е връзката между съображенията, свързани с жизнения цикъл и оценката на жизнения цикъл?

Основната цел на съображенията, свързани с жизнения цикъл (СЖЦ) е да стане ясно цялостното въздействие на продукта или услугата. Те целят да гарантират, че не са пропуснати определени екологични въздействия при оценката на алтернативите и че е избегнато простото преместване на екологичното въздействие от една среда в друга. По този начин се осигурява прозрачност на решенията и те стават и по-разумни и ефикасни.

Съгласно концептуалната рамка на СЖЦ съществуват множество методи за количествено подкрепяне на решенията като Оценка на жизнения цикъл (ОЖЦ), Анализ на разходите и ползите, Разходи на жизнения цикъл и Социална ОЖЦ. Използването на тези методи позволява решенията и политиките да бъдат подкрепени цялостно на научна основа, като наред с това се отчитат аспекти, свързани с околната среда, социалните аспекти и разходите.

Екологичните аспекти на СЖЦ са подкрепени по най-изчерпателен начин чрез използването на количествения инструмент Оценка на жизнения цикъл (ОЖЦ), както е определен в ISO 14040 и 14044. Сред съществуващите гореспоменати методи на база СЖЦ, Оценка на жизнения цикъл (ОЖЦ) е най-разпространеният метод, използван с цел отчитане и количествено изразяване на екологичните аспекти.

В някои случаи е възможно да не се налагат подробни оценки. Могат да се използват опростени методи, критерии и инструменти на база на подобни оценки. Подробности и насоки за прилагането на СЖЦ/ОЖЦ при управлението на отпадъците можете да намерите в техническите документи за насока, публикувани от Съвместния изследователски център (JRC)³⁸. За начало, Насоките на Съвместния изследователски център за СЖЦ/ОЖЦ за политици и бизнесмени³⁹ предоставя множество подходи за оценка на въздействието на жизнения цикъл на продукти, като например въглеродния отпечатък, анализ на потоците на материали, разходи на жизнения цикъл.

3.6 Как методологията за жизнения цикъл може да се прилага при взимането на решения за управление на отпадъците?

Когато СЖЦ/ОЖЦ се прилагат спрямо услугите по управление на отпадъците, обикновено оценката се фокусира върху сравняването на различни възможности за управление на отпадъците, без да се обхваща целия жизнен цикъл на продуктите, които са се превърнали в отпадъци. Например, когато се оценяват различни възможности за управление на био– отпадъци, обикновено не се отчитат производствените фази на храната, която се е превърнала в отпадък. Следователно, когато СЖЦ/ОЖЦ се прилагат спрямо услугите по управление на отпадъците могат да се различават от СЖЦ/ОЖЦ, прилагани спрямо

³⁸ Тези насочващи документи ще бъдат публикувани скоро като научни доклади на СИЦ (JRC) на интернет страницата на СИЦ.

³⁹ Превръщане на устойчивото консумиране в реалност, Европейска комисия (2010 г.), достъпно на <http://ict.jrc.ec.europa.eu/pdf-directory/Making%20sustainable%20consumption%20and%20production%20a%20reality-A%20guide%20for%20business%20and%20policy%20makers%20to%20Life%20Cycle%20Thinking%20and%20Assessment.pdf>.

продуктите, които обхващат целия жизнен цикъл на продукта, в който отпадъкът играе малка роля. Но ако една от оценяваните възможности за управление на отпадъците включва, че тези материали се връщат обратно в жизнения цикъл на продукта, то СЖЦ/ОЖЦ спрямо услугите по управление на отпадъците следва да вземе предвид и оценката на жизнения цикъл на продукта. Ако вземем за пример общинското управление на отпадъците, което включва и рециклиране, то следва да се отчете и ползата от спестените суровини в производствените фази на продуктите.

4 Разделно събиране

4.1 Какво следва да се разбира под „разделно събиране“ съгласно РДО?

„Разделното събиране“ е определено в Член 3(11) от РДО като събиране, при което поток от отпадъци се разделя по вид и естество на отпадъците с оглед улесняване на специфична обработка.

Повече информация относно разделното събиране можете да намерите в глава 1.5.1)

4.2 Каква е основната логика на разделното събиране?

Основната логика на идеята за разделно събиране се съдържа в Съображение 28 от РДО: *„В съответствие с [целта да допринесе за доближаването на ЕС към т. нар. “рециклиращо общество”] и като средство за улесняване или подобряване на потенциала за оползотворяване, отпадъците следва да се събират разделно преди да преминат действията по оползотворяване, които дават най-благоприятни резултати за околната среда като цяло“*. Освен това съображението подчертава, че разделянето на опасните компоненти на отпадъците от потоците на отпадъци може да допринесе за постигане на управление, съобразено с околната среда. Така разделното събиране цели да улесни рециклирането и да повиши качеството на рециклираните продукти, както и да идентифицира и елиминира опасните компоненти на смесените отпадъци, за да се намалят негативните въздействия.

В Съображение 28 от РДО се споменава „разделяне при източника“ като се има предвид разделяне в момента на първоначалното производство на отпадъка, а не разделянето на смесени отпадъци.

Разделното събиране е в съответствие с тези цели, за да се постигне третиране и по-специално оползотворяване и рециклиране на разделно събрания отпадък. Това изисква разделно съхранение и транспортиране на разделно събрания отпадък, както и спазване на забраната за смесване на отпадъци (вж. глава 5 по-долу).

4.3 За кои категории разделно събиране се отнася РДО и кои са засегнатите лица?

РДО различава различни категории разделно събиране, всяка от които се прилага към различни потоци от отпадъци. Адресатите на разделното събиране са Държавите-членки. Има и различни степени на задължения. РДО признава следните четири вида категории:

1. Общо задължение за насърчаване на разделното събиране за улесняване на оползотворяването;
2. Общо задължение за въвеждане на разделното събиране за улесняване на рециклирането;
3. Задължение за въвеждане на разделно събиране на хартия, метал, пластмаса, стъкло за

улесняване на рециклирането на тези потоци от отпадъци;

4. Задължение за въвеждане на разделно събиране на отработените масла и насърчаване на разделно събиране на биологичните отпадъци.

Задълженията съгласно РДО се допълват от изискванията за разделно събиране, съдържащи се в следните директиви, свързани с потоците от отпадъци:

- Член 5 на Директива 2002/96/ЕО относно електрическо и електронно оборудване (ОЕЕО),
- Член 7 на Директива 2006/66/ЕО относно батериите,
- Членове 6 , параграфи 1 и 3 / Приложение 1 на Директива 2000/53/ЕО относно края на жизнения цикъл на автомобилите,
- Член 7 на Директива 94/62/ЕО относно опаковане на отпадъците и
- Член 6(3) на Директива 96/59/ЕО относно ПХБ/ПХТ, съдържащи отпадъци.

4.3.1 Общо задължение за насърчаване на разделното събиране за улесняване на оползотворяването

Член 10, параграф 2 от РДО насърчава Държавите-членки да използват разделното събиране на отпадъци за улесняване или подобряване на оползотворяването. Тази разпоредба е приложима спрямо всички потоци от отпадъци. Предпоставка за разделното събиране е *„ако това е осъществимо от техническа, екологична и икономическа гледна точка“* (вж. глава 4.4. по-долу).

Също така, напомняйки задължението на Държавите-членки съгласно Член 10, параграф 1 от РДО, Член 10, параграф 2 от РДО пояснява, че разделното събиране следва да бъде необходима мярка за гарантиране, че отпадъците преминават през дейности за оползотворяване в съответствие с принципите съгласно Членове 4 (йерархия на отпадъците, вж. глава 3 по-горе) и 13 (Защита на човешкото здраве и околната среда) от РДО.

Един пример от практиката относно приложението на йерархията на отпадъците при разделното събиране е, че ако оползотворената в резултат на изгаряне енергия (действие по оползотворяване R1 от Приложение II от РДО) на разделно събрани домакински отпадъци не създава екологични ползи в сравнение с домакинските отпадъци, които не са събрани разделно, то разделното събиране не е необходимо. Точно обратното, ако екологичният резултат от рециклирането е по-подходящо от изгарянето (без оползотворяване на енергия) или от депонирането на смесени отпадъци, то потоците от отпадъци следва да се събират разделно.

В случаите, в които предпоставките са изпълнени, Държавите-членки са задължени да въведат разделно събиране на отпадъците.

4.3.2 Общо задължение за въвеждане на разделното събиране за улесняване на рециклирането

Съгласно Член 11 параграфи 1, точка 2 от РДО, Държавите-членки следва да въведат схеми за разделно събиране на отпадъци като мярка за насърчаване на висококачествено рециклиране. Имайки предвид, че рециклирането е специфичен случай на оползотворяване (вж. глава 1.4.6 по-горе), Член 11 е *lex specialis* в сравнение с Член 10, което означава, че е случаите, когато е необходимо разделно събиране за улесняване на рециклирането на отпадъците, то тогава се прилага Член 11.

Член 11, параграф 1, точка 2 се прилага спрямо всички потоци от отпадъци, подобни на тези съгласно Член 10, параграф 2 от РДО, като отново предпоставката е, че разделното събиране трябва да е „осъществимо от техническа, екологична и икономическа гледна точка“ (вж. глава 4.4 по-долу). Допълнително условие е разделното събиране да е „подходящо, за да се гарантират необходимите стандарти за качество на съответните рециклиращи сектори“. Моля обърнете внимание, че „висококачествено рециклиране“, споменато в Член 11 е ориентирано към стандартите за качество на индустриите, занимаващи се с рециклиране; то не включва рециклирането, в резултат на което се получава по-ниско качество (например използването на пластмасови отпадъци за производството на тежки пейки за паркове за подмяна на тези от дърво).

Съгласно Член 11, параграф 1, точка 2 от РДО Държавите-членки „въвеждат“ схеми за разделно събиране на отпадъци, когато предпоставките са изпълнени.

4.3.3 Задължение за въвеждане на разделно събиране на хартия, метал, пластмаса, стъкло за улесняване на рециклирането на тези потоци от отпадъци

В Член 11, параграф 1, точка 3 от РДО се съдържа пряко задължение („въвеждане“) за Държавите-членки да въведат разделно събиране до 2015 г. „най-малко“ за четири изрично изброени потока от отпадъци - хартия, метал, пластмаса и стъкло. Разпоредбата съдържа препратка към Член 10, параграф 2 от РДО и по този начин и до условието, че разделното събиране трябва да е „осъществимо от техническа, екологична и икономическа гледна точка“ (вж. глава 4.4 по-долу). Приложимостта на разделното събиране на сухи домакински отпадъци е доказано в дългогодишната практика на много от Държавите-членки. Затова и разделното събиране на тези потоци от отпадъци по принцип следва да бъде въведено от останалите Държави-членки.

4.3.4 Възможност за смесено разделно събиране

РДО не съдържа изрично становище относно смесеното разделно събиране на различни потоци от отпадъци, които могат да се рециклират.

Като начало следва да се отчете, че съгласно Член 11, параграф 1, точка 3 от РДО и съгласно условията на тази разпоредба, до 2015 г. трябва да се въведе разделно събиране на хартия, метал, пластмаса и стъкло. Разделното събиране е определено като разделно събиране на специфични потоци от отпадъци (вж. по-горе).

Освен това, от подхода на РДО към рециклирането е видно, че разделното събиране на тези четири потока от отпадъци е само основният случай, тъй като рециклирането на тези потоци от отпадъци е

предпочитаната възможност в съответствие с принципите за йерархия на отпадъците.

От друга страна въвеждането на разделно събиране подлежи също така и на принципа на пропорционалността (при условията на Член 10, параграф 2: ако това е осъществимо от техническа, екологична и икономическа гледна точка). Отчитайки, че целта на разделното събиране е висококачествено рециклиране, не е необходимо въвеждането на отделна система за събиране ако целта на висококачественото рециклиране може да бъде постигната с по-малко усилия отколкото тези при разделното събиране.

Смесеното разделно събиране на отделни потоци от отпадъци може да се приеме като дерогация от изискването за разделно събиране, но следва да се отчете изискването за „висококачествено рециклиране“ на разделно събраните единични потоци от отпадъци; само ако с последващото разделяне би могло да се постигне висококачествено рециклиране, което е сходно на това, постигнато с разделно събиране, смесеното разделно събиране може да се приеме въпреки Член 11 от РДО и принципа за йерархия на отпадъците. На практика се изключва смесеното разделно събиране на биологични отпадъци и други „мокри“ отпадъци; от друга страна, предвид технологиите за разделяне, е възможно смесеното разделно събиране на пластмаса и метал и картон, ако тези материали се разделят с високо ниво на чистота при последващото им третиране.

4.3.5 Задължение за въвеждане на разделно събиране на отработените масла и насърчаване на разделно събиране на биологичните отпадъци

Член 21, параграф 1 буква а) от РДО налага Държавите-членки да гарантират, че отработените масла се събират разделно, когато това е технически възможно като се използва по-ясна и стриктна формулировка от тази на Членове 10 и 11: „ако това е осъществимо от техническа, екологична и икономическа гледна точка“. Следователно, Държавите-членки могат да правят изключения единствено, когато разделното събиране не е осъществимо от техническа гледна точка (напр. ако отработените масла се съдържат в един автомобил в края на жизнения му цикъл преди да е разглобен). Съгласно Съображение 44 от РДО идеята зад разделното събиране на отработени масла остава от решаващо значение за правилното им управление и за предотвратяването на вредите за околната среда от неправилното им обезвреждане.

Съгласно Член 21, параграф 1 буква в) от РДО за отработените масла с различни качества е въведено допълнително изискване за разделното им събиране. Идеята на тази разпоредба е, че смесването на отработени масла с различни качества затруднява рециклирането им и се налага третиране, нареждащо се назад в йерархията на отпадъците като оползотворяване на енергия.⁴⁰

Член 22 от РДО изисква от Държавите-членки да „предприемат мерки, при необходимост, за да насърчават“ разделното събиране на биологичните отпадъци с цел компостиране и анаеробно разграждане на биологични отпадъци. Моля обърнете внимание, че Съображение 35 от РДО дава допълнително обяснение на важността за улесняване на разделното събиране на биологичните отпадъци, наред с останалото и за намаляването на парниковите емисии в резултат на депониране. В сравнение с Член 21 от РДО, съгласно който Държавите-членки „гарантират“ разделното събиране при

⁴⁰ Вж. Оценка на въздействието на тематичната стратегия за отпадъците, Европейска комисия(2005 г.), стр. 59, достъпна на http://ec.europa.eu/environment/waste/pdf/ja_waste.pdf.

условие единствено ако е възможно от техническа гледна точка, то формулировката на Член 22 от РДО оставя на Държавите-членки свобода на действие относно въвеждането на разделно събиране на биологичните отпадъци, но ги задължава – *“да предприемат мерки “ – за конкретното насърчаване на разделното събиране.*

В Писмото си от 18 май 2010 г. относно следващите стъпки, свързани с управлението на биологичните отпадъци в Европа⁴¹, Комисията стига до заключението, че компостирането и анаеробно разграждане на биологични отпадъци са най-обещаващи от гледна точка на екологичните резултати за биологични отпадъци, които не могат да бъдат предотвратени. Важна предпоставка за тези процеси е високото качество на входящия материал. В повечето случаи това качество може да се постигне чрез разделно събиране. Комисията препоръчва на Държавите-членки да се възползват възможно най-добре от възможностите, които Членове 11 и 22 от РДО им предоставят за въвеждане на системи за разделно събиране като приоритет, в съответствие с правилата за конкурентност съгласно Договора за функциониране на Европейския съюз.

4.4 Какво означава „осъществимо от техническа, екологична и икономическа гледна точка” в Членове 10 и 11 от РДО?

Формулировката *“осъществимо от техническа, екологична и икономическа гледна точка”* описва предварителните условия за Държавите-членки, които до различна степен са задължени да въведат разделно събиране съгласно Членове 10 и 11 от РДО. Формулировката е въведена в РДО без преди това да е имало подобни примери в европейското законодателство, в сферата на управление на отпадъците.

Осъществимо от техническа гледна точка означава, че разделното събиране може да се прилага чрез подходяща, налична и приложима система. Осъществимо от екологична гледна точка следва да се разбира така, че добавената стойност на екологичните ползи оправдава отрицателното екологично въздействие от разделното събиране (напр. допълнителни емисии от транспорт). Осъществимо от икономическа гледна точка се отнася до разделно събиране, което не поражда прекомерни разходи в сравнение с третирането на неразделен поток от отпадъци, отчитайки добавената стойност от оползотворяването и рециклирането и принципа на пропорционалността.

⁴¹ Достъпна на http://ec.europa.eu/environment/waste/compost/pdf/com_biowaste.pdf.

5 Забрана за смесване

5.1 Предмет и предистория; общ подход на РДО спрямо забраната за смесване на отпадъци

Смесването на отпадъци е широко разпространена практика в ЕС и се признава като дейност по третиране в Приложение I и II към РДО (D13 / R13). В много области на управлението на отпадъци смесването им е ежедневна практика.

Но законодателството на ЕС признава, че отделните потоци от отпадъци следва по принцип да са разделени от останалите отпадъци и да не се смесват

- За да се гарантира подходящо управление на отпадъците (повторна употреба/оползотворяването на хомогенните потоци обикновено е по-лесно отколкото оползотворяването на смесени потоци),
- За да се опрости управлението на отпадъци (и по-специално дейностите по рециклиране и оползотворяване), предвид това, че качествата на потоци на идентични отпадъци могат да бъдат предвидени и контролирани по-лесно отколкото качествата на смесените отпадъци) и
- За да се избегне замърсяването на потоците от отпадъци, които са подходящи за рециклиране и да се избегне разпространението на опасни вещества в продукти, които се произвеждат от рециклирани материали и
- За да се избегне смесването на отпадъци с цел да се намали нивото на замърсяване и опасните качества, за да се постигнат граничните стойности (вж. напр. Член 5, параграф 4 от Директива 99/31/ЕО относно депонирането) или да се избегне заобикалянето на правните изисквания (вж. напр. забраната за смесване съгласно Член 19 от Регламент (ЕО) № 1013/2006 относно превоза на отпадъци).

Що се отнася до аспекта да се дават предпочитания на хомогенни потоци от отпадъци, ограниченията за смесването са пряко свързани с принципа на разделно събиране, което е видно от Член 10, параграф 2 от РДО, който е приложим спрямо всички потоци на отпадъци: *„Когато е необходимо за осигуряване и улесняване на оползотворяването, отпадъците се събират разделно, ако това е осъществимо от техническа, екологична и икономическа гледна точка, и не се смесват с други отпадъци или други материали с различни свойства“* (вж. глава 4 за подробности).

Що се отнася по-специално за опасните отпадъци, въздействията от смесването са от значение, тъй като различните опасни отпадъци могат да реагират химически един с друг и да доведат до по-сериозно отрицателно въздействие; освен това могат да възникнат допълнителни опасни вещества в отпадъците, които да се разпространят в околната среда, вместо да бъдат отстранени или унищожени по начин, подходящ за третиране на опасните отпадъци.

Зато мерките за ограничаване на смесването на опасни отпадъци са мерки за гарантиране на

безопасното управление на отпадъците и отстраняването на опасните вещества, както като цяло по отношение на човешкото здраве и околната среда в съответствие с принципите на Член 13 от РДО, така и по отношение на трудовата безопасност. Отчитайки тези аспекти, забраната за смесване на опасни отпадъци като принцип е израз на принципите за предпазни мерки и превантивни действия.

Още предходната Директива 91/689/ЕИО относно опасните отпадъци признаваше принципа за забрана на смесването на опасни отпадъци с възможност за дерогиране; но при формулировката на тази разпоредба липсваха ясни и приложими критерии. Както вече бе изтъкнато в предложението за нова РДО на Комисията, една от основните цели на новата РДО е да направи забраната за смесване на отпадъците по-ефективна и да изясни условията, при които може да се допусне смесване на опасни отпадъци.

Забраната за смесване е приложима спрямо всички опасни отпадъци по смисъла на Член 2, параграф 2, от РДО, с изключение на опасните отпадъци, образувани от домакинствата (Член 20). Член 21, параграф 1, буква в) от РДО задава допълнителни специфични правила относно смесването на отработени масла.

Структурата на Член 18 от РДО изяснява, че като принцип, смесването на опасни отпадъци е забранено. Допустими са изключения от тази забрана, но те не са обичайни. Съгласно Член 18, параграф 2 от РДО се дава възможност за подобни изключения при спазване на определени кумулативни условия (вж. по-долу).

5.2 Как следва да се разбира ключовият термин „смесване“ и каква е връзката с термините „прегрупиране“ и „разреждане“ от РДО?

Терминът „смесване“ не е определен в РДО, както не са определени и термините „прегрупиране“ (използван в описанието на рамката на операциите по третиране в Приложения I и II) и „разреждане“ (Член 18, параграф 1, от РДО).

Референтният документ относно индустриите за третиране на отпадъци⁴² използва като определение за смесване *“повече за смесване на течности, отколкото на твърди вещества, освен ако не става дума за смесване на твърдо вещество и течност.”*

Разреждане може да се разбира като „смесване с цел да се намали нивото на концентрация на опасните вещества в отпадъка“.

Но тези определения не са правно обвързващи и в никакъв случай не трябва да бъдат разбирани, сякаш внасят отделни категории за „смесване“.

Всъщност забраната съгласно Член 18, параграф 1, от РДО за смесване на опасни отпадъци и условията за дерогиране на Член 18(2) от РДО се прилагат независимо от състоянието на дадените отпадъци и мотивацията – ако има такава – на лицето или институцията, която извършва смесването на отпадъка. Въз основа на това разбиране „прегрупиране“ и „разреждане“ са под-категории на смесването, за което няма предвидени специфични разпоредби и които основно са с разяснителна цел.

⁴² Референтен документ за най-добрите налични техники в индустриите, свързани с управление на отпадъци, Европейска комисия (август 2006 г.), достъпен на http://ftp.jrc.es/eippcb/doc/wt_bref_0806.pdf.

5.3 Кои случаи на смесване на опасни отпадъци са обхванати в забраната за смесване?

Забраната за смесване съгласно Член 18, параграф 1, от РДО се прилага в три случая: смесването на опасни отпадъци с

- Други категории опасни отпадъци,
- Безопасни отпадъци и
- Вещества или материали.

Подходът, който РДО следва е, че смесването на опасни отпадъци е забранено изключително, в съгласие с принципа за предпазни мерки. Това обхваща всякакво смесване (вж. глава 5.2. по-горе относно изчерпателното значение на този термин) на опасни отпадъци с безопасни отпадъци (т.е. отпадъци, които не проявяват свойствата съгласно Приложение III от РДО) и всякакво смесване на опасни отпадъци с други безопасни вещества и материали, независимо от обстоятелствата, използваните техники или намеренията на притежателя на отпадъците. Всички тези елементи са от значение за въпроса дали са налице предпоставките за изключване (Член 18, параграф 2 от РДО) и дали не засягат определението за забрана по принцип.

Обратно на двата сценария споменати по-горе, смесването на опасни отпадъци с други опасни отпадъци е забранено единствено ако двата отпадъка не принадлежат към една и съща *категория* (вж. глава 5.4 по-горе за разбиране на термина).

Примери за третиране съгласно забраната за смесване са:

- Смесване на опасни отпадъци с безопасни отпадъци преди третиране (напр. изгаряне) за да се постигнат желаните технически качества на отпадъка за планираната дейност;
- Смесване на замърсена почва с незамърсена почва с цел да се използва повторно.

5.4 Как следва да се разбира терминът “различни категории опасни отпадъци” съгласно Член 18, параграф 1,?

Смесването на опасни отпадъци с други опасни отпадъци е забранено единствено ако двата отпадъка не принадлежат към една и съща *категория*.

Терминът “категории отпадък” се употребява в РДО без да се използва еднозначно. В Член 2, параграф 4, става дума за определени потоци от отпадъци; в Член 11, параграф 2, буква б) може да се сметне, че категориите отпадъци се отнасят до записаните в Решение 2000/532/ЕО относно Списък на отпадъците (СО). В останалото законодателство на ЕС също липсва друга по-ясна концепция.

Препратката е включена в Директива 91/689/ЕИО относно тогавашното Приложение I към директивата,

но Приложение I към Директива 91/689 не е част от новата РДО. Но основата на Приложение I към Директива 91/689 може да служи като насочващ принцип при оценката дали опасните отпадъци са различни категории. Приложение I към Директива 91/689 е трябвало да опише и категоризира отпадъците според тяхното естество или дейността, в резултат на която са произведени.

Следователно, категориите опасни отпадъци по смисъла на Член 18, параграф 1, от РДО са опасни отпадъци със сходно естество без значение от произхода им.

Също така, в съответствие с целите, преследвани чрез изричната забрана за смесване и основополагащия принцип за предпазни мерки е видно, че тълкуването на „*различни категории отпадъци*“ е разширително. Имайки предвид, че Член 18, параграф 1, засяга концепцията за „опасен“ отпадък, определена съгласно Член 3, параграф 2 от РДО и допълнена от Приложение III към РДО и точки (*) от Списъка на отпадъците е препоръчително отпадъка да се счита като принадлежащ към различни категории ако

- два опасни отпадъка проявяват различни свойства съгласно Приложение III към РДО или
- са класифицирани в различни точки (*) от Списъка на отпадъците.

Този подход трябва да се прилага с оглед на това дали в действителност резултатът съответства на общото отношение на РДО спрямо опасните отпадъци. Например, трябва да се има предвид, че Списъкът на отпадъците е съставен от източници и може не винаги да дава подходящи резултати с оглед на принципите на Член 13 и безопасното третиране на отпадъците. В различни случаи отделните точки от Списъка на отпадъците са много обширни, обхващат различни видове отпадъци, които със сигурност не трябва да се смесват, дори и свойствата, които ги правят опасни да са идентични от гледна точка на опазването на здравето и околната среда (напр. точка 17 05 03* – почви и камъни, съдържащи опасни вещества – може да се отнася до различни почви, замърсени с различни замърсители).

Във всички случаи, в които този подход не води до подходящи резултати следва да се има предвид логиката на забраната за смесване, подходът може да бъде допълван/коригиран със съображения, свързани с логиката на Член 18, параграф 1, от РДО, както е очертано по-горе.

5.5 Какви са условията, при които смесването на опасни отпадъци, попадащо под забраната съгласно Член 18, параграф 1, от РДО може да бъде позволено?

Член 18, параграф, 2 букви а) до в) от РДО съдържа изискванията, при които в изключителни случаи Държавите-членки могат да позволят смесване на отпадъци. Трите предпоставки са следните:

- а) дейността по смесване се извършва от организация или предприятие, което е получило разрешение в съответствие с член 23;
- б) разпоредбите на член 13 са изпълнени и не се увеличава вредното въздействие на управлението на отпадъците върху човешкото здраве и околната среда; и

- в) дейността по смесване отговаря на най-добрите налични технологии.

Тези изисквания следва да бъдат изпълнени кумулативно.

5.6 Какви са последиците на изискването съгласно Член 18(2) буква а) дейностите по смесване да се извършват от организация или предприятие, което е получило разрешение в съответствие с член 23?

От Член 18, параграф 2 буква а) от РДО може да се изведе заключението, че смесването е позволено единствено като целева дейност, когато се извършва с цел да се постигне определен резултат. Спрямо това изискване може да се заключи, че

- Смесването не е позволено ако е неумишлено или инцидентно действие; всяка дейност по третиране трябва да бъде извършена по начин, който да гарантира, че се извършват само умишлени, неинцидентни дейности по смесване
- Не е приложимо освобождаване от изискванията за разрешение (Член 24 от РДО)
- Смесването по време на събиране или транспортиране е позволено единствено ако превозвачите са получили изрично разрешение (не е достатъчна регистрацията по смисъла на Член 26 от РДО).

Съгласно Член 23, параграф 1, буква б) от РДО всеки вид дейност (включително дейностите по смесване, вж. формулировката на Член 18, параграф 2 от РДО) следва да бъде отчетен в разрешението. Следователно, в разрешението трябва да е описано кои операции по смесване са разрешени. Имайки предвид принципа на проследяване е необходимо в разрешението да е отразено по ясен и прозрачен начин кой входящ отпадък се смесва с кой изходящ отпадък.

Спрямо новопроизведения смесен отпадък се прилагат изцяло мерките, свързани с осигуряването на контрол, включително проследяемостта съгласно Член 17 от РДО.

5.7 Кои критерии засяга Член 18, параграф 2, буква б) от РДО , гласящ че “разпоредбите на член 13 са изпълнени и не се увеличава вредното въздействие на управлението на отпадъците върху човешкото здраве и околната среда”?

Член 18, параграф 2, буква б) от РДО задава критерии, които отразяват минималните стандарти за въздействие на дейностите по смесване по отношение на

- Човешкото здраве и околната среда като цяло, както и
- Защитените обекти като вода, въздух, почви, растения, животни и др., изброени в Член 13 от

РДО.

Напр. разреждането на опасни вещества в рециклирани продукти ще доведе до по-големи негативни въздействия върху околната среда.

Позовавайки се на „управлението на отпадъците“ (вж. Член 2, параграф 9 от РДО), а не само на дейностите по смесване, се засягат възможните въздействия от смесването, които надхвърлят дейността и инсталацията. Включвайки общия принцип съгласно Член 13 от РДО и допълнителното изискване да не се увеличават отрицателните въздействия върху околната среда, всички възможни въздействия върху човешкото здраве и околната среда от гледна точка на принципа на предпазните мерки могат да бъдат подложени на оценка съгласно Член 18, параграф 2, буква б) от РДО.

Ефектът на Член 13 от РДО не винаги е очевиден поради общия ефект на тази разпоредба. Като начало трябва да се има предвид, че Член 13 е идентичен на Член 4 от Директива 2006/12/ЕО; и съдебната практика, постановена във връзка с тълкуването на Член 4 може да се използва при бъдещите решения. По-специално в случая, касаещ смесване на опасни отпадъци, може да се направи извода, че – като минимум и без да се засягат бъдещи конкретни решения – смесването на отпадъци не трябва да се позволява, ако не са известни основните качества на отпадъците които ще се смесват, въздействието на химичната им реакция или основните свойства на резултата от смесването.

Неблагоприятните въздействия от управлението на отпадъците върху човешкото здраве и околната среда не трябва да се увеличават. Доказателство за такова нарастване е напр. ако нарасне общото количество или степен на опасност на произведения отпадък в сравнение с вложения отпадък/материал.

5.8 Как да преценим кои са най-добрите налични техники за смесване на отпадъците съгласно Член 18, параграф 2, буква в) от РДО?

В член 2, параграф 20 от РДО се определят най-добрите налични техники като се прави препратка към Директивата за КПКЗ⁴³) и следователно най-добрите налични техники са определени в референтните документи, разработени по време на Севилския процес. Поради липсата на ясни насоки в тези документи, най-добрите налични техники трябва да се преценяват като се отчита състоянието на развитие на технологиите за отпадъците.

5.8.1 Референтни документи относно индустриите, занимаващи се с третиране на отпадъци

Полезни, макар и много общи забележки относно смесването на отпадъците могат да бъдат намерени в

⁴³ Директива 2008/1/ЕО за КПКЗ ще бъде отменена от 7 януари 2014 г. от нова Директива 2010/75/ЕС. Препратките към Директивата за КПКЗ ще се приемат като препратки към Директива 2010/75/ЕС съгласно Член 81, параграф 3, Приложение X към Директива 2010/75/ЕС.

референтните документи относно индустриите, занимаващи се с третиране на отпадъци⁴⁴.

Следват извадки от частта за най-добри налични техники при определянето на такива:

- „Смесването не трябва да води до това някой от отпадъците, които ще се смесват да бъде третиран или преработен в по-ниско от желаното качество”.

Документите относно най-добрите налични техники също така изискват смесването и регрупирането да е разрешено съгласно законодателството в сферата на отпадъците.

По отношение на смесването или регрупирането, най-добрата налична техника за управление на отпадъците е следната:

“да съществуват и да се прилагат правила за смесване/регруппиране, които ограничават видовете отпадъци, които могат да бъдат смесвани/регруппирани, за да се избегне увеличение на вредните емисии при обработка на отпадъци надолу по веригата. Тези правила следва да отчитат вида на отпадъка (напр. дали е опасен или безопасен), управлението на отпадъка, което ще бъде приложено, както и последващите стъпки, които ще бъдат извършени”

5.8.2 Референтни документи относно изгарянето на отпадъци

В референтния документ относно изгарянето на отпадъци се отчита дали смесването е разрешено или не и при какви обстоятелства трябва да се извърши. Следват извадки от частта за най-добри налични техники при определянето на такива:

- „Техниките, използвани за предварително третиране и смесване на отпадъци варират широко и могат да включват: смесване на течни опасни отпадъци, които да отговарят на изискванията на инсталацията спрямо входящите материали” (част 4.1.5.1)
- „Може да се извърши предварително третиране на течен опакован отпадък и пакетиран твърд отпадък за производството на смес за постоянно захранване на пещ.” (част 4.1.5.3)

По отношение на смесването, най-добрата налична техника за изгаряне на отпадъци е следната:

- “8. Отделянето на съхранението на отпадъците в съответствие с оценка на риска на техните химични и физични свойства за гарантиране на безопасно съхранение и преработка, както е описано в 4.1.4.5.”
- “11. Смесване (напр. чрез смесител) или последващо предварително третиране (напр. регрупирането на течни и пастообразни отпадъци или шредирание на твърди отпадъци) на разнородни отпадъци до необходимата степен за спазване на изискванията на

⁴⁴ Референтен документ относно най-добрите налични техники за индустриите, занимаващи се с управление на отпадъци, Европейска комисия (август 2006 г.), достъпен на http://ftp.jrc.es/eippcb/doc/wt_bref_0806.pdf.

спецификациите на приемащата инсталация (4.1.5.1). Преценявайки степента на използване на смесване/предварително третиране е от изключителна важност да се отчете въздействието между средите (напр. разхода на енергия, шума, миризмата или други) при по-мощното предварително третиране (напр. шредирание). Предварителното третиране най-вероятно ще е необходимо в случаите, когато инсталацията е проектирана с по-тесни спецификации.”

- *„Използването на подходяща комбинация от техниките и принципите, описани в 4.6.1 за подобряване изгарянето на отпадъците и степента, необходима за постигането на количество въглерод в прахта под 3 wt % и обикновено между 1 и 2 wt %, включително по-специално ...:*
- *с. Използване на техники за смесване и предварително третиране на отпадъци, както е описано в най-добра налична техника 11 в съответствие с вида (видовете) отпадъци, получени в инсталацията.”*
- По отношение на смесването, най-добрата налична техника за изгаряне на опасни отпадъци е следната:
- *“смесване, регрупиране и предварително третиране на отпадъците за подобряване на тяхната хомогенност, свойства на горене и изгаряне при отчитане на съображенията за сигурност. Примери за това е шредирането на опаковани опасни отпадъци съгласно 4.1.5.3 и 4.1.5.6.”*

Приложение 1: Цитирани правни документи

Моля обърнете внимание, че отменените правни актове са отбелязани със звездичка (*)

Цитирано съкращение	Пълно наименование	Линк
РДО	Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно отпадъците и за отмяна на определени директиви (ОJ L 312, 22.11.2008 г., стр. 3),	http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=483340:cs&lang=en&list=522727:cs,495628:cs,483340:cs,464230:cs,464043:cs,&pos=3&page=1&nbl=5&pgs=10&hwords=
	Регламент (ЕC) № 333/2011 на Съвета от 31 март 2011 г., за установяване на критерии за това кога определени типове скрап престават да бъдат отпадъци по Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОJ L 94, 8.4.2011 г., стр. 2)	http://eur-lex.europa.eu/Result.do?T1=V1&T2=2011&T3=33&RechType=RECH_naturel&Submit=Suche
	Директива 2006/12/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2006 г. относно отпадъците (ОJ L 114, 27.4.2006 г., стр. 9)*	http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=425607:cs&lang=en&list=437407:cs,425607:cs,420249:cs,419984:cs,&pos=2&page=1&nbl=4&pgs=10&hwords=
Списък на отпадъците / СНО	2000/532/ЕО: Решение на Комисията от 3 май 2000 г., заменящо Решение 94/3/ЕО за установяване на списък на отпадъците съгласно Член 1, буква а) на Директива 75/442/ЕИО на Съвета относно отпадъците и Решение 94/904/ЕО на Съвета за установяване на списък на опасните отпадъци съгласно Член 1, параграф 4 от Директива 91/689/ЕИО на Съвета относно опасните отпадъци (по документ номер С(2000) 1147) (ОJ L 226, 6.9.2000 г., стр. 3)	http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=236655:cs&lang=en&list=236655:cs,237750:cs,&pos=1&page=1&nbl=2&pgs=10&hwords=
	Директива 91/689/ЕИО на Съвета от 12 декември 1991 г. относно опасните отпадъци (ОJ L 377, 31.12.1991 г., стр. 20)*	http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=172978:cs&lang=en&list=225578:cs,172978:cs,&pos=2&page=1&nbl=2&pgs=10&hwords=
Регламент относно превоза на отпадъци	Регламент (ЕО) № 1013/2006 на Европейския парламент и Съвета от 14 юни 2006 г. относно превоза на отпадъци (ОJ L 190, 12.7.2006 г., стр. 1)	http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=519357:cs&lang=en&list=519357:cs,507018:cs,&pos=1&page=1&nbl=2&pgs=10&hwords=
Директива относно депонирането	Директива 1999/31 на Съвета от 26 април 1999 г. относно депонирането на отпадъци (ОJ L 182, 16.7.1999 г., стр. 1), последно изменена с Регламент (ЕО) № 1137/2008 на Европейския парламент и Съвета от 22 октомври 2008г. (ОJ L 311, 21.11.2008г., стр. 1)	http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=487115:cs&lang=en&list=487115:cs,234135:cs,&pos=1&page=1&nbl=2&pgs=10&hwords=
Директива относно изгарянето на отпадъци	Директива 2000/76/ЕО на Европейския парламент и Съвета от 4 декември 2000 г. относно изгарянето на отпадъци (ОJ L 332, 28.12.2000 г., стр. 91)	http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=172978:cs&lang=en&list=225578:cs,172978:cs,&pos=2&page=1&nbl=2&pgs=10&hwords=
Директива относно ОЕЕО	Директива 2002/96/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета от 27 януари 2003 г. относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ОЕЕО) (ОJ L 37, 13.2.2003 г., стр. 24), последно изменена с Директива 2008/112/ЕО на Европейския парламент и Съвета от 16 декември 2008 г. (ОJ L 345, 23.12.2008 г., стр. 68),	http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=283952:cs&lang=en&list=481621:cs,454034:cs,283952:cs,272350:cs,&pos=3&page=1&nbl=4&pgs=10&hwords=
Регламент REACH	Регламент (ЕО) № 1907/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 г. относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH) за	http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=444402:cs&lang=en&list=516890:cs,516899:cs,515837:cs,488164:cs,471644:cs,449533:cs,444402:cs,&pos=7&page=

	създаване на Европейска агенция по химикали, за изменение на Директива 1999/45/ЕО и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 793/93 на Съвета и Регламент (ЕО) № 1488/94 на Комисията, както и на Директива 76/769/ЕИО на Съвета и директиви 91/155/ЕИО, 93/67/ЕИО, 93/105/ЕО и 2000/21/ЕО на Комисията (ОJ L 396, 30.12.2006 г., стр. 1)	1&nbl=7&pgs=10&hwords=
Директива относно ПХБ/ПХТ отпадъци	Директива 96/59/ЕО на Съвета от 16 септември 1996 г. за обезвреждането на полихлорирани бифенили и полихлорирани терфенили (ПХБ/ПХТ) (ОJ L 243, 24.9.1996г., стр. 31)	http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=344406:cs&lang=en&list=344406:cs,343775:cs,344527:cs,&pos=1&page=1&nbl=3&pgs=10&hwords=
	Директива 98/34/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 юни 1998 г. за определяне на процедура за предоставяне на информация в областта на техническите стандарти и регламенти и за правилата за услугите в информационното общество (ОJ L 204, 21.7.1998г., стр. 37)	http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=226506%3Acs&lang=en&list=226506%3Acs%2C225780%3Acs%2C226789%3Acs%2C&pos=1&page=1&nbl=3&pgs=10&hwords=
Директива относно опаковането	Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 1994 г. относно опаковките и отпадъците от опаковки (ОJ L 365, 31.12.1994г., стр. 10)	http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=302037:cs&lang=en&list=302037:cs,&pos=1&page=1&nbl=1&pgs=10&hwords=
Директива относно излезлите от употреба превозни средства	Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2000 г. относно излезлите от употреба превозни средства (ОJ L 269, 21.10.2000 г., стр. 34)	http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=236993:cs&lang=en&list=236993:cs,240084:cs,237275:cs,&pos=1&page=1&nbl=3&pgs=10&hwords=
Директива относно батериите	Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 септември 2006 година относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори, и за отмяна на Директива 91/157/ЕИО (ОJ L 266, 26.9.2006 г., стр. 1)	http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=433535:cs&lang=en&list=449551:cs,449550:cs,436788:cs,435685:cs,433535:cs,421715:cs,420364:cs,&pos=5&page=1&nbl=7&pgs=10&hwords=
Директива относно минните отпадъци	Директива 2006/21/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 г. относно управлението на отпадъците от миннодобивните индустрии и за изменение на Директива 2004/35/ЕО – Становище на Европейския парламент, Съвета и Комисията (ОJ L 102, 11.4.2006 г., стр. 15)	http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=424935:cs&lang=en&list=467047:cs,443494:cs,442465:cs,424935:cs,420087:cs,&pos=4&page=1&nbl=5&pgs=10&hwords=
Регламент относно устойчивите органични замърсители	Регламент (ЕО) № 850/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно устойчивите органични замърсители и за изменение на Директива 79/117/ЕИО (ОJ L 158, 30.4.2004 г., стр. 7)	http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=387315:cs&lang=en&list=453621:cs,392465:cs,387316:cs,387315:cs,&pos=4&page=1&nbl=4&pgs=10&hwords=
	Регламент (ЕО) № 1774/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 3 октомври 2002 г. за установяване на здравни правила относно странични животински продукти, предназначени за консумация от човека (ОJ L 273, 10.10.2002 г., стр. 1), отменен от 4 март 2011 г.	http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=275247:cs&lang=en&list=466113:cs,442717:cs,275247:cs,501924:cs,&pos=3&page=1&nbl=4&pgs=10&hwords=
Регламент относно СЖП	Регламент (ЕО) № 1069/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 г. за установяване на здравни правила относно странични животински продукти и производни продукти, предназначени за консумация от човека и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1774/2002 (Регламент относно страничните животински продукти) (ОJ L 300, 14.11.2009 г., стр. 1)	http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=503920:cs&lang=en&list=503920:cs,&pos=1&page=1&nbl=1&pgs=10&hwords=
Директива относно градските	Директива 91/271/ЕИО на Съвета от 21 май 1991 година за пречистването на градските отпадъчни води (ОJ L 135, 30.5.1991 г., стр. 40)	http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=172885:cs&lang=en&list=172885:cs,&pos=1&page=1&nbl=1&pgs=

отпадъчни води		10&hwords=
Директива относно КПКЗ	Директива 2008/1/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 януари 2008 г. за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването (Кодифициран вариант) (ОJ L 24, 29.1.2008 г., стр. 8)	http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=463847:cs&lang=en&list=463847:cs,462522:cs,462428:cs,&pos=1&page=1&nbl=3&pgs=10&hwords=
Директива относно емисиите от промишленост	Директива 2010/75/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. относно емисиите от промишлеността (комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването) (ОJ L 334, 17.12.2010 г., стр. 17)	http://eur-lex.europa.eu/Result.do?T1=V1&T2=2010&T3=75&RechType=RECH_natureI&Submit=Search
Рамкова директива за водата	Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2000 г. за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите (ОJ L 327, 22.12.2000 г., стр. 1)	http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=237000:cs&lang=en&list=465959:cs,425605:cs,258162:cs,237000:cs,236223:cs,237282:cs,&pos=4&page=1&nbl=6&pgs=10&hwords=

Приложение 2: Цитирана съдебна практика на СЕС

Дело	Дата	Страни по делото	Линк
Съединени дела С-206/88 и С-207/88	28.05.97	Zanetti u Vessoso	http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61988J0206:EN:HTML
Съединени дела С-304/94, С-330/94, С-342/94 и С-224/95	25.06.97	Tombesi et al	http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61994J0304:EN:HTML
Съединени дела С-418/97 и С-419/97	15.06.00	ARCO Chemie Nederland Ltd срещу Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer et al (ARCO)	http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61997J0418:EN:HTML
С-6/00	27.02.02	Abfall Service AG (ASA) срещу Bundesminister für Umwelt, Jugend und Familie (ASA)	http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62000J0006:EN:HTML
С-9/00	18.04.02	Palin Granit Oy u Vehmassalon kansanterveystyön kuntayhtymän hallitus (Palin Granit Oy)	http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62000J0009:EN:HTML
С-228/00	26.09.02	Комисията на Европейската общност срещу Федерална република Германия (Белгийски циментови пещи)	http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62000J0228:EN:HTML
С-116/01	03.04.03	SITA EcoService Nederland BV, formerly Verol Recycling Limburg BV срещу Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubehee (SITA)	http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62001J0116:EN:HTML
Дело С-444/00	19.06.03	The Queen по искане на Mayer Parry Recycling Ltd срещу Environment Agency and Secretary of State for the Environment, Transport and the Regions (Mayer Parry)	http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62000J0444:EN:HTML
Дело С-114/01	11.09.03	Процес срещу AvestaPolarit Chrome Oy, бивш Outokumpu Chrome Oy (Avesta Polarit)	http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62001J0114:EN:HTML
С-457/02	11.11.04	Niselli	http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62002J0457:EN:HTML
С-1/03	07.09.04	Paul Van de Walle u другите срещу Texaco Belgium SA (van de Walle)	http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62003J0001:EN:HTML
С-121/03	08.09.05	Комисията на Европейската общност срещу Кралство Испания (Manure Case)	http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62003J0121:EN:HTML
С-176/05	01.03.07	KVZ retes GmbH срещу Република австрия (KVZ)	http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62005J0176:EN:HTML
С-252/05	10.05.07	Thames Water Utilities Ltd срещу South East London Division, Bromley Magistrates' Court (Thames Water)	http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62005J0252:EN:HTML
С-188/07	24.06.08	Commune de Mesquer срещу Total France SA (Commune de Mesquer)	http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62007J0188:EN:HTML